

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 25d broj 525

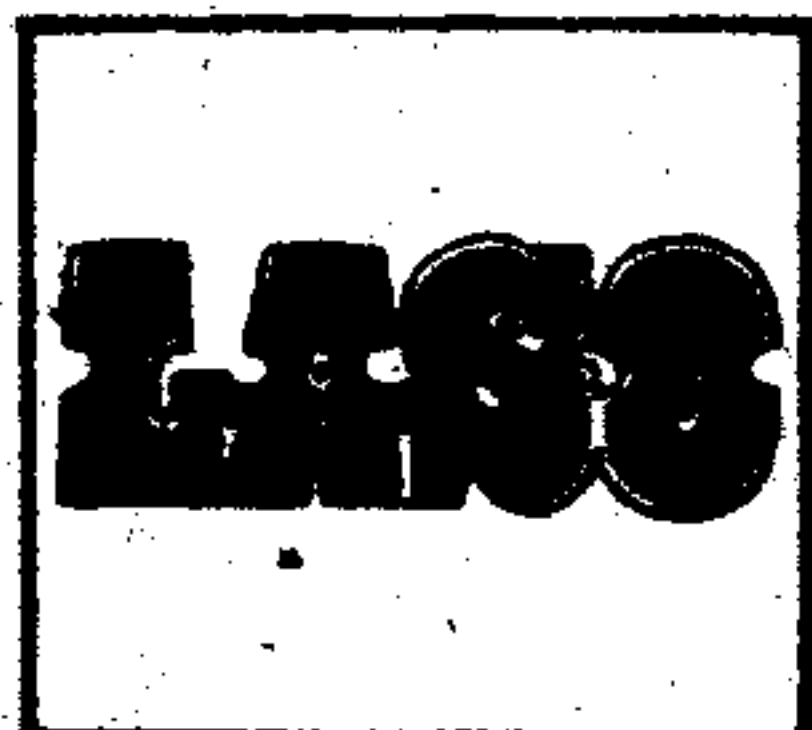
USAMLJEN U PLANTINI

Louis L'Amour

USAMLJEN U PLANINI

525

Louis L'Amour: **USAMLJEN U PLANINI**

Naslov originala: **LONELY ON THE MOUNTAIN**

Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik

Copyright: Bantam Books, posredstvom VPA, Zagreb

Prijevod: B. Uhlik

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marčel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy, Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljević, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a „Vjesnik“ n.s.o.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva: „Laso“, Redakcija „Romani i stripovi“, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost „Vjesnik“ n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR „Vjesnik“, Interna banka, s oznakom za „Laso“. Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US \$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za „Laso“).

Ekonomska propaganda: „Vjesnik“, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 8. Zadnja kolor-stranica 9000 d c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 525 izlazi 4. 11. 1983.

I

»Doći će vrijeme kad ćete misliti da je sve svršeno. To će biti početak«.

To je rekao otac kad sam bio još dijete. Vrući, suhi vjetar jecao je kroz vruće, suho drveće i mi smo se bojali šumskog požara jer smo znali da ćemo izgubiti sve ako plane vatra.

Oranice smo zasijali ali kiše nije bilo već tjednima. S dna bačve strugali smo ostatke brašna i pili kavu od mljevenoga graha. Uginula nam je najbolja krava, a ostale su bile tako mršave da su im se vidjela rebra.

Dvije godine prije toga otac nas je natjerao da iskopamo bunar.

– Tata – upitao sam – zašto kopamo bunar? Tamo preko nalazi se potok, a na zemlji imamo tri živa izvora. To je nepotreban posao.

Podigao je glavu, pogledao me u oči i rekao:

– Kopajte bunar!

Iskopali smo ga.

Prigovarali smo, ali kad je otac rekao »kopajte«, trebalo je kopati. I to je bila sreća.

Naime, došlo je vrijeme kad se korito potoka pretvorilo u prašinu a potoci presušili. ali mi smo imali vodu. Vodu iz dubokog, hladnog bunara. Po-

jili smo stoku, navodnjavali povrtnjak i imali dovoljno za piće, sve zahvaljujući tom bunaru.

Sada, nakon mnogo godina, daleko u travnatoj preriji, sjetio sam se toga i razmišljao što sam propustio učiniti.

Bilo u kojem smjeru pogledali, svuda trava... i Siouxi. Nismo ih još sreli ali bili su negdje blizu, to je znao svaki od nas. Možda nas još nisu otkrili ali otkrit će nas, a kad se to dogodi, napast će nas.

Bili smo sedmorica, zajedno s kuharom Kinezom i nismo bili u formi suprotstaviti se Siouxima kad bi nas napali. Bili smo raspršeni oko stoke i nismo bili kadri ni za što.

– Ako dođu – rekao sam – okupite se oko mene. Pobit ćemo nekoliko goveda, dovoljno da načinimo zaklon.

Poznajete li zemlju Dakota? Pomalo je raznolika, većinom nizina ali ima i valovitih brežuljaka i tu i tamo poneka močvara. Nećete naći prirodnih utvrđenja. Najbolji zaklon pružale su bizonove izmetine, ako ste naišli na njih. Neprilika je u tome što Siouxi napadaju na onom mjestu koje odgovara njima a ne protivniku.

Kad se Tyrel vratio u logor, vatra od suhih bizonovih izmetina dogorjela je do tamnocrvenog žara. Skinuo je opremu s konja i donio sedlo do vatre da mu posluži kao jastuk. Skinuo je s hlača kožnate navlake i, znajući da sam budan, pogledao prema meni.

— Životinje su mirne, Tell — reče tiho, da ne bi probudio ostale kojima je san bio prijeko potreban — ali sve su budne.

— Vani, u preriji ima nešto. Nešto ili netko.

— To je indijanski teritorij.

Tyrel otkopča opasač s revolverom i stavi ga pokraj sebe, da bi mu bio pri ruci, pa sjedne da skine čizme.

— To smo znali i prije nego što smo krenuli.

Uputio se prema pocrnjelom loncu za kavu i pogledao me.

— Dodaj mi svoju šalicu — reče.

Uopće mi se nije spavalo Stoga sam sjeo i uzeo kavu.

— To nisu Indijanci — rekoh. — Barem ne osjećam tako. To je nešto drugo. Netko nas slijedi, Tyrel. Znaš to isto tako kao i ja. Netko nas slijedi već tri, četiri dana.

Otpio sam gutljaj kave. Bila je vrlo jaka.

— Tye? Sjećaš se kad je otac naredio da kopamo onaj bunar? Da, bio je od onih koje ništa nije moglo iznenaditi. Nije tražio neprilike. Samo je želio biti spreman ako se nešto pojavi. Spreman na sve.

— Bio je upravo takav.

— Tyrel, nešto mi govori da sam zaboravio iskopati SVOJ bunar. Trebalo je da nešto uradim, a ja sam to propustio uraditi... nešto o čemu je

trebalo razmisliti, ili je trebalo planirati.

— Ne znam što bi to bilo. Svi imamo puške i dovoljno municije. U Fort Garryju Orrin će nabaviti nekoliko kola i unajmiti jednog ili dva čovjeka. Natovarit će kola hranom i drugim potrepštinama.

Gurnuo je šešir na potiljak. Kosa na čelu, vlažna od znoja, prilijepila se uz glavu.

— Stoka je uhranjena... jedanaest stotina goveda, a na put smo krenuli na vrijeme.

— Ipak sam, Tyrel, nešto zaboravio. Ili nekog.

— Čekaj dok se nademo s Orrinom. Kad nam se u Fort Garryju pridruži, on će odmah znati ako nešto nije u redu.

— Razmišljao sam o Fort Garryju, Tyrel. Čini se besmislenim ići prema istoku, makar i mali dio puta, ako moramo ponovo okrenuti prema zapadu.

Tyrel ponovo napuni svoju šalicu, pa mi doda lonac.

— To je zbog momaka — reče, odmahnuvši glavom. — Čini se da će put biti težak i naporan. Jest, vidjet ćemo jednu novu zemlju, divnu zemlju, ali kako god uzmeš bit će teško. Momcima valja dati priliku da predahnu.

— Neka pripaze — rekoh. — Neki od tih Kanadana su prilično grubi. Zgodni ljudi, koji znaju što žele.

Niski oblaci prekrili su zvijezde. San mi je bio potreban, ali bio sam budan poput oca koji ima četiri kćeri u opasnim godinama.

— Bio si tamo kad je stigla poruka, Tyrel. Smatraš li da Logan u svojoj poruci nije rekao sve?

– Poznaš Logana bolje od mene, još kao dijete upadao je u neprilike. A kad traži pomoć, čovjek nikad ne zna o čemu je riječ. No što se tiče neprilika, malo je takvih s kojima Logan ne može sam izići na kraj.

– Nikad nije lagao.

– Nije lagao nikomu. Nolan i Logan bi tu i tamo učinili nešto što nas dvojica ne bismo, ali nikad nisu prekršili zadanu riječ.

Tyrel je zaspao, ali ja sam ležao budan i razmišljao. Preko ravnica Dakote gonili smo jedanaest stotina dobro uhranjenih goveda, na putu prema rudnicima zlata u zapadnoj Kanadi. Područje Dakote bilo nam je nepoznato. Široke ravnice, dobra trava i dovoljno vode. Kapetan Rountree prolazio je ovuda i prije, ali izuzevši Tyrela, koji je bio šerif u rudarskom gradiću u Idahou, nitko od nas nije bio tako daleko na sjeveru.

Stoku smo skupili na brzinu, jer je Logan bio u nuždi. Na put smo krenuli a da nismo imali dovoljno ljudi, što je značilo više posla za svakog. Orrin je krenuo parobrodom i trebali smo se sresti u Fort Garryju i odande zajedno krenuti prema zapadu.

Oni s kojima smo razgovarali govorili su da u smjeru prema zapadu nema naselja, da se tu i tamo nalazi samo poneka trgovačka stanica i da je jedna od njih Fort Whoop-Up. Čak smo i o tom mjestu čuli dvije priče. Jedna je govorila da je to trgovačka stanica, druga da je sklonište konjokradica, krijumčara viskija i slično. Ako je nalikovala naseljima što smo ih poznavali, istina je mogla biti i jedno i drugo.

Mi Sacketti došli smo na Zapad iz Tennesseeja, Sjeverne Karoline, u potrazi za novom zemljom. Naši su bili među prvima koji su se tamo zadržali. Naselili se na visoravnima, gdje je bilo divljači, i dopustili da dobra zemlja u nizini pripadne onima koji su došli poslije. Većini doseljenika život na Zapadu činio se teškim i surovim, ali ljudima odraslima u brdima nije bio teži od onog na koji su navikli.

Kad bi se na stolu Sackettovih našlo meso, onda bi to gotovo uvijek bilo meso divljači što ju je ustrijelio otac. Ako otac nije bio kod kuće, lovila su djeca. Oni koji su živjeli u blizini govorili su da Sacketti i pucnjava pristaju jedno uz drugo kao što svinjsko meso pristaje uz kukuruznu kašu.

Otkad smo se naselili u planine, gonjenje stoke postao je sastavni dio našeg života. Prvi je bio stari Yance Sackett, koji je prije dvjesto godina počeo tako što je na sajam gonio purane. Nakon toga došle su na red svinje koje je, kao i purane, najčešće gonio pješice.

Loganova poruka stigla je u trenutku kad smo u Kansasu prodali devet stotina prvorazrednih goveda. Cap Rauntree, Tyrel i ja sjedili smo za stolom u Drover's Cottageu kad mi je prišao neki čovjek i rekao:

– Mr. Sackett? Prije dan-dva stigla je za vas ova poruka. Čini se da je važna, a upravo sam čuo da ste u gradu.

– Dopustite da pogledam što piše – rekoh obrativši se Capu i Tyrelu.

– Da ja pročitam? – upita Tyrel.

– Možeš – rekoh, sretan zbog te ponude.

Tyrel je naučio čitati tek nedavno ali rukopise je čitao kao da su tiskana slova, mal'ne tako dobro kao i učiteljica.

— Slušaj što piše — reče, pa počne čitati:

»William Tell Sackett, Drover's Cottage, Abilene, Kansas... Primio sam novac za isporuku nekoliko stotina goveda prije početka zime. Nemam životinje. Nemam novca. Ne mogu otići po pomoć. Ako ne dobijem goveda, narod će gladovati a ja ću dobiti konopac oko vrata. Logan. P. S. Možete očekivati Higginse.«

— Higginse? — upita Cap. — Mislio sam da ste ih otjerali.

— Kad kaže »Higgins«, misli na nepravilike. Zbog nekog razloga to nije htio napisati, ali znao je da ćemo shvatiti.

— Ti su Higgins bili divlji momci — reče Tyler. — Zacijelo ih nismo otjerali sve. Bili su dobri ali jednostavno se nismo slagali. Jedna od Higginsovih djevojaka me je u školi rado gledala. Momci, to je bila djevojka! Kad bi me pogledala onim velikim plavim očima, ne bih znao kuda idem.

Cap me gledao svojim pametnim i iskusnim očima.

— Dobro — reče. — Njemu su potrebna goveda, a mi smo upravo prodali naše stado. Imamo prilično novca ali ne dovoljno da bismo kupovali po ovim cijenama. Što nam je raditi?

— Kupiti goveda — odgovorim.

— Nemamo dovoljno ni za kupovinu, a kamoli za hranu i za put do Kanade. To je dalek put.

Razmišljao sam za vrijeme jela. Nismo ni pomišljali da odustanemo. Bilo je posve prirodno da se Sacketti

međusobno pomažu. ako je Logan u neprilici, mi ćemo mu pomoći. Nema dvojbe, dao je riječ da će isporučiti stoku, a riječ jednog Sacketta njegova je obveza. I više od toga. Svima koji su ih poznavali, ime Sackett značilo je isto što i gotov novac u ruci.

U taj pothvat morat ćemo uložiti i posljednji cent. I, što je još gore, morat ćemo putovati.

— Sjetio sam se nečeg — reče Cap, pa se udalji od stola.

— To nije moglo doći u nezgodnije vrijeme — potuži se Tyrel. — Potreban mi je svaki cent da bih isplatio dugove u Santa Feu.

— I meni — rekoh — ali Logan je u nevolji.

— Vjeruješ li da je mislio ozbiljno ono o vješanju?

— Logan je čovjek koji vješanje ne uzima olako i ne bi se šalio time. Ako govori o vješanju, onda i jest riječ o vješanju.

Trenutak sam šutio, gledajući u šalicu s kavom, onda dodam:

— Ona primjedba o Higginsima znači da na putu možemo očekivati nepravilike.

— Logan, kako se čini, misli da je nekome stalo da stoka ne stigne, što baš nije razumljivo — pripomene Tyrel.

Cap se vratio u sobu. Slijedio ga je Farmer u slamnatom šeširu i u običnim cipelama.

— Sjedni, Bobe, i ponovi pred njima ono što si rekao meni — reče Cap tom čovjeku.

— Moj bratić došao je sa sjevera — započe farmer. — Živi u području Missourija, pokraj Yanktona. Pričao mi je o nekoj indijanskoj stoci, a Cap je čuo kad smo o tome razgovarali.

– Indijanska stoka?

– Pa, neka stoka. Prije nekoliko godina dva su brata dotjerali nešto stoke u područje rijeke Missouri. Jednog od njih ozlijedio je bizon. Dok ga je brat pronašao, bio je u lošem stanju... otrovanje krvi ili tako nešto. Umro je nakon nekoliko tjedana. Brat je odnio tijelo kući, da bi ga pokopali, a kad se vraćao, konj se pri prijelazu rijeke spotaknuo. Nestali su oboje, i čovjek i konj.

– Stoka je podivljala ali su Indijanci, koji su u onim krajevima raspoloženi prijateljski, samo ponekad ubili pokojeg vola. Preostala je stoka podivljala, a zadržava se u klancima što od rijeke vode prema unutrašnjosti. Ako stoka uopće nekome pripada, onda pripada tim Indijancima.

– Zar bi oni prodali tu stoku?

– Da, baš sada bi. I to što brže. Siouxi, koji ponekad upadaju u njihovu zemlju, upravo su saznali za tu stoku. Oni će je otjerati, a miroljubivim Indijancima neće ostaviti ništa. Ako ih posjetite i ponudite prihvatljivu cijenu, mogli biste se domoći te stoke.

– Što mislite koliko ima grla?

– Osam, devet stotina. Možda više.

Tako je, eto, počelo. Sastali smo se s Indijancima. Nisu željeli da im Siouxi otjeraju stoku a mi smo za nju dobro platili, u pokrivačima i u robi što im je bila potrebna.

II

Bilo je četiri sata ujutro kad se Cap Rountree upro o stremen i, zasjenivši oči, pogledao prema sjeveru. Potom je mahnuo prema zapadu i pošao meni u susret.

– Tamo je bio prerijski požar. Nema više trave.

– Da krenemo prema istoku? Da bismo se sreli s Orrinom, ionako moramo skrenuti na istok.

– Vatra je došla s istoka i vjerujem da je trava i tamo izgorjela. Na zapadu imamo izgleda zbog ono malo kiše što je pala prije dva dana. Možda je ugasila vatru.

– Ostani sa stokom. Pogledat ću kako je tamo.

Prerija je bila crna i spaljena dakle je pogled dosezao. Krenuo sam prema zapadu. Kapljice kiše su ovdje išarale izgorjelu travu, pa se činilo da je Cap imao pravo.

Nekoliko smo puta naišli na tragove bizona, koji su se također kretali prema zapadu.

Nešto prije podneva skrenuli smo stado u usku dolinu u kojoj je bila dobra trava i neka bara. Nitko ne može tjerati stoku dvije tisuće milja kroz divlji kraj i očekivati da neće imati nepravilike. Bili smo spremni na njih, ali smo željeli da ih bude što manje.

Kad je prišao k vatri da popije kavu, Tyrel me pogleda, pa upita:

– Jesi li opazio štogod?

– Samo bizone.

– Imam loš predosjećaj.

– I ti?

Dojahao je Cap, sjahao i prišao vatri.

– Ako želite čuti moje mišljenje...

– Slušam... – rekoh.

– Najbolje da odustanemo od puta prema istoku. Možda je točno da tamo ima dobre trave, ali izgubit ćemo na vremenu. A mi ga nemamo napretek.

Napunio je šalicu kavom, uzeo štap i počeo crtati u prašini.

— Mi smo otprilike ovdje. Tamo desno je rijeka Jim. Predlažem da nastavimo prema zapadu, zatim da slijedimo Jim River prema sjeveru. Imat ćemo vodu čitavim putem.

— Ovdje je jedna divna dolina, u kojoj Pipestem utječe u rijeku Jim. Tu se stoka može odmarati jedan dan i to će Orrinu pružiti priliku da nas stigne.

— Orrin sada vjerojatno plovi rijekom prema Pembini. Kad stigne tamo, mora naći dva čovjeka, kupiti zaprege i dvojica kola i natovariti ih namirnicama i ostalim stvarima za put prema zapadu. Ako bude imao sreće, obaviti će to za jedan dan i krenuti na zapad da bi se s nama susreo.

Crtali smo u prašini i raspravljali o tome koji je put najbolji. Tu i tamo prikupit ćemo uz put poneki podatak o tome što se nalazi ispred nas. Ići ćemo uz rijeku Jim što je moguće dalje i tada skrenuti u smjeru zapad-sjeverozapad, prema kanadskoj granici.

— Volio bih da nas je više — reče Cap. — Siouxi mogu biti vrlo neugodni.

— S time moramo računati — rekao sam.

To me je zabrinjavalo. Posljednje što sam želio bilo je goniti stoku kroz zemlju koju nisam nikad vidio. Kad čovjek jaše kroz zemlju u kojoj žive Siouxi i Crne Noge, mora očekivati neprilike.

Bilo je rano proljeće, ali na sjenovitim planinskim padinama još je bilo snijega. Logan je rekao da možemo očekivati Higginse a to znači neprilike.

Nakon što sam prezalogajio, bacio sam se u sedlo i krenuo da zamijenim jednog od momaka koji su čuvali stoku. Dok sam stražario i pazio da se stado ne raštrka, razmišljao sam o Loganu.

Logan i njegov brat-blizanac bili su Sacketti sa Clinch Mountaina, momci grubi poput njihova pretka, starog Yancea Sacketta koji se u tim planinama naselio oko 1600 godine.

»Prema onome što sam čuo« govorio je svojedobno naš otac »taj Yance bio je pravi divljak a takvi su i njegovi potomci. Ovi momci su grubi ali ako se nadete u neprilici, doći će trkom da vam pomognu, osobito u borbi.«

To je bilo točno. Da je netko od nas zapao u neprilike, Logan bi odmah dojurio. Najmanje što smo mogli učiniti bilo je da odemo i pogledamo kako mu možemo pomoći. Rekao je da su mu goveda potrebna i mi ćemo mu ih dovesti. Ne znam kakva ga je nevolja pritisla, ali mora da je nešto ozbiljno, koliko ja poznajem Logana. Stoga smo potrošili gotovo sve što smo imali i s jedanaest stotina goveda krenuli kroz divlju zemlju. To nije bilo samo stoga što je Logan bio u neprilici. To je bilo i zato što je jedan Sackett dao svoju riječ

Čitavo poslijepodne išli smo prema zapadu, a pocrnjela zemlja bila je samo nekoliko stotina metara nama zdesna. Pred zalazak sunca, dok smo stoku utjerivali u jednu kotlinu u kojoj je bila i neka bara, Cap dojaha do mene.

— Tell, dodi i pogledaj nešto dok je još svijetlo.

Krenuo je prema suprotnoj strani bare i tu smo na tlu našli tragove nogu, ostatke vatre i otiske dva para indijanskih nosila.

— Rekao bih da ih je šestoro ili sedmoro — reče Cap — ali ti si bolji u čitanju tragova.

— Šestoro ili sedmoro — suglasio sam se. — Možda i osmoro. Jedna su nosila ostavila dubok trag. Čini se da vuku ranjenika. Mora da su se borili — nastavio sam. — I to je čudno, jer s njima su najmanje i dvije žene. To nije ratni pohod.

— Imaju i malo dijete — reče Cap. — Na onoj stijeni vidi se gdje su držali drvenu kolijevku.

Pokazao sam na komad prljave tkanine što je ležala u izgaženoj travi. Bila je natopljena krvlju.

— Imaju ranjenika. Vjerojatno čovjek na nosilima.

Prignuo sam se i promatrao mjesto logorovanja i ostatke pepela na ognjištu.

— Jučer, možda prekjučer — rekoh. — Idu na zapad kao i mi.

— Moramo otvoriti oči. Mogli bismo ih sresti sutra u noći ili prekosutra. Neće odmaknuti daleko.

— Što misliš o svemu ovome? — Cap upita.

— Dijete u kolijevci, jedan dječak, dvije žene i četiri muškarca. Dvojica od njih su u poodmaklim godinama. Jedan momak je sposoban za borbu ali mlad je još. Tu je i onaj ranjenik.

— Otkrio sam ih već prije — reče Cap i spusti kundak puške na zemlju.

— Drže se niskog terena. Čini se da su preplašeni.

Skinuo sam šešir i obrisao znoj sa čela.

— Cap, moramo biti oprezni. Onaj tko ih progoni ide našim putem.

III

Napredovali smo polako. Put je bio dugačak ali bilo je rano proljeće i nije imalo smisla stići daleko na sjever dok tamo još nema trave.

Stigli smo do rijeke Jim, odmah ispod Bear Creeka. Cap i Tyrel pošli su u izvidnicu, da vide ne čeka li nas netko. Nigdje nije bilo nikog. Stjerali smo stoku uz potok gdje je bilo dosta trave. Dok sam skupljao drvo za ogjev, naš kineski kuhar Lin tražio je plosnato kamenje na koje će staviti lonce. Nismo imali posebna kola za hranu, pa smo je imali malo. Tyrel je dojahao do mene.

— Tamo sam vidio nekoliko srna — reče pokazujući u smjeru potoka. — Donijet ću svježeg mesa.

— Dobro, ali otvori oči. Zbog onih Indijanaca. Mislim da su blizu.

— Možda. Pretprošle noći učinilo mi se da u zraku osjećam miris dima. Mislim da oni Indijanci jašu u našoj sjeni. Kao da traže zaštitu.

Uzeo je Vinčesterku i odjahao. Tyrel bi mogao imati pravo, zaključim. Drže se uz nas zato što vjeruju da ih nitko neće napasti ako smo mi u blizini.

Sjašem i privežem konja. Uto su došla i druga dvojica jahača da popiju kavu. Gilcrist je bio mršav, tamnopus muškarac koji je dobro rukovao užetom i znao ponešto o stoci, ali bilo je očito da je kockar. Čovjek koji je jahao s njim bio je visok i krupan iako ne debeo. Bio je maltene moje visine ali dobrih dvadeset i pet kila teži. Gil-

crist ga je zvao Ox, pa smo ga i mi zvali tako.

U trenutku kad sam sjahao, začuo se puščani hitac.

– Imat ćemo svježeg mesa – rekoh.

– Ako je promašio? – upita Gilcrist.

– Tyrel nikad ne promaši.

Kad se Tyrel vratio noseći veći komad srnetine, vidio sam Gilcrista kako ga odmjerava.

Dok smo večerali, Tyrel mi ispod glasa reče:

– Tu su, Tell. Vidio sam jednog kako me promatra. Ostavio sam im komad mesa.

– Vidio te?

– Aha! Meso sam ostavio tako da ga vidi. Čini se da gladuju.

Okrenuo sam se prema Gilcristu i Oxu.

– Kad večerate, idite i smjenite Capa i mladog Brandyja.

Ox obriše ruke o hlače.

– Neka momčić počeka malo. To će ga poučiti.

– Ako ga netko treba poučiti, onda ću to ja uraditi. Smijenite ga!

Oslonivši se na laktove Ox se nagne unatrag.

– Do vraga, tek sam stigao. Neka počeka.

– Zamijeni ga – ponovim. – Odmah!

Malo je krzmao, ali ipak ustane. Međutim, pokreti su mu bili namjerno polagani.

– Oh, dobro, idem i poslat ću vam maminu mazu.

Uzjahao je i otišao. I Gilcrist ustane.

– Bolje da s njim postupate oprezno. To je opasan čovjek.

– U mojem su kraju svi opasni kad ih tjerate – rekoh. – Ako želi ostati, radit će svoj posao.

Gilcrist se osvrne:

– Ovo je velika zemlja. Čini mi se da čovjek ovdje može raditi što mu je volja.

– Groblja su puna ljudi koji su mislili tako – reče Tyrel, poput čovjeka koji se dosaduje. – Točno je da je ovo velika zemlja, dovoljno velika za one koji su joj dorasli.

Gilcrist uzjaše i ode, a Tyrel prolije svoju kavu na travu.

– Čini se da su na pomolu neprilike.

– Znao sam to čim sam ih unajmio, ali drugo mi nije preostalo. Nitko nije želio poći na sjever, u divljinu.

– Možda su ta dvojica imala razloga da pođu.

– Onaj visoki mora da je jak poput bika. Možda bi trebalo da ga prepustim Loganu – rekoh. – On voli takve tipove.

Možda, Tell, ali možda ovaj neće čekati tako dugo.

* * *

Hladan vjetar puhao je sa sjevera i povremeno donosio kišu. Ipak su tragovi snijega nestali a drveće uz riječno korito se zelenjelo. Dan za danom išli smo prema sjeveru, slijedeći smjer rijeke Jim ali smo se držali uzvisina s jedne ili druge strane korita.

Kad smo se spustili u dolinu gdje su se spajali Jim i Pipestem, Tyrel dojaše do mene.

– Vraški je hladno – reče.

– Uz rijeku ima drva za ogrjev. Ovdje ćemo se odmarati dva dana. Orčinu valja dati vremena. Tko zna da li

će naći ljude koji su nam potrebni kao goniči.

— Volio bih se riješiti one dvojice.

— Tyrel pokaže na Gilcrista i Oxa. — Jednostavno ih ne podnosim.

— Ni ja. Stari Cap samo šuti, ali teško mu je.

Stjerali smo goveda u gotovo ravnu dolinu i pustili da pasu prošlogodišnju travu. Vode je bilo dovoljno i činilo se da smo izabrali pravo vrijeme za mali odmor. Na padini iznad rijeke Cap je ustrijelio ženku bizona i tako smo došli do mesa. Momci su skupili stoku za noćenje.

— Bolje da tražimo mjesto za noćenje na vjetrovitim brežuljcima — reče Cap. — Prema onome što sam čuo, tamo na sjeveru gdje ima mnogo rijeka i jezera ima toliko komaraca da čovjek ne bi vjerovao. Mogu doslovno izujedati nasmrt čovjeka i konja.

— Komarci? — upitam — Do vraga, vidio sam komarce. Tamo kod...

— Ne takve kao na sjeveru — upadne Cap. — Upamti što ti kažem, Tell. Kad budeš čuo priče o njima, reći ćeš da je sve to laž. Da znaš, nije. Ostaviš li privezanog konja preko noći napolju, ujutro ćeš ga naći uginulog.

Pogledao sam ga, ali nije se smijeo. Bio je vrlo ozbiljan.

Noću sam jednom ili dvaput odšetao podalje od logora da bih osluhnuo. Posvuda je bilo tiho, samo se stoka ponegdje meškoljila i stojeći ili ležeći, preživala. Poslije, dok sam stoku obilazio na konju, učinilo mi se da sam osjetio miris dima, ali ne iz našeg logora. Pa dobro, jašu u našoj sjeni, ali nam ne smetaju i zato nismo brinuli.

To je bila lijepa dolina. Već se i zazenjela jer je počelo proljeće. Ali nalazili smo se u velikoj zemlji u kojoj smo jahali sami i nismo imali prijatelja. Ako se pojave neprilike, morat ćemo ih rješavati sami. Nitko nam neće priskočiti u pomoć. Nitko!

IV

Odmarali smo se dva dana, držeći stoku na ispaši pokraj šume.

— Lijepo mjesto. Žao mi je što odlazimo — reče Tyl.

— Trećemo dalje? — upita Gilcrist i pogleda me.

— Nešto prije zore. Dobro se ispaivate.

Gilcrist ispije kavu i ustane.

— Dodi, Ox, da zamijenimo onu maminu mazu i starog.

Kuhar Lin uspravi se iznad vatre s viljuškom u ruci. Ox opazi izraz njegova lica.

— Nešto ti se ne svida žuto momče?

Lin ga samo pogleda, pa se vrati svom poslu. Ox je oklijevao, pogledao me letimice i uputio se prema svom konju. Uzjašivši, krene za Gilcristom.

— Da imam dovoljno ljudi, odmah bih ga otpustio — rekao sam Tyrelu.

— Prije ili poslije. Onaj drugi uobražava da je vješt revolveru.

Krenuli smo čim je počelo svitati. Napustivši dolinu, uputili smo se prema sjeveru. Nakon nekoliko milja skrenuli smo prema sjeverozapadu i do zalaska sunca ponovo stigli do rijeke Pipestem. Nismo vidjeli ni Indijance ni druge tragove osim onih bizona i antilopa. Trećeg dana, prije no što se smračilo, ustrijelio sam bizona.

Ox je prišao da mi pomogne. Oderao je kožu tako vješto da sam mu odao priznanje.

– Otac mi je bio mesar i odrastao sam s nožem u ruci. Osim toga, lovio sam bizone na ravnicama na jugu.

– Uzmite samo bolje komade mesa. Ostatak ostavite ovdje.

– Da ostavim? Kome? Lisicama?

– U blizini su neki Indijanci koji su, čini se, u nuždi. Ostavite im nešto mesa.

– Indijancima? Do vraga, neka sami ulove neku divljač. Što nas briga za Indijance?

– Gladuju, a njihov najbolji lovac leži ranjen.

Čovjek me očito držao ludim.

– Ne poznam nijednog Indijanca koji bi zavrijedio barut što bih ga na nj potrošio.

– Oni su kao i svi drugi ljudi. Među njima ima i dobrih i loših.

Ostavili smo komad buta i u zemlju zabili štap sa snopom trave na vrhu, iako sam znao kako im nije potrebna pomoć da bi ga pronašli.

Već je bilo svanulo kad smo ponovo krenuli sa stokom. Daleko na obzoru ugledao sam, poput prividenja, vrh neke usamljene strme planine – Do podneva ta se planina vidjela oštro i jasno. Bila je visoka nekoliko stotina metara i obrasla šumom. Odjahao sam naprijed da porazgovaram sa Capom.

– Čuo sam za to mjesto – reče mi on. – Zovu ga Sokolovo gnijezdo. Tamo gore je izvor... dobra voda. Dalje na sjeveru je veliko jezero. Davolje jezero, tako ga nazivaju. Prema legendi, u jezeru je nestala skupina ratnika Siouxa kad se vraćala iz pobjed-

ničke bitke s Indijancima Chipewama.

U bitku su krenuli usprkos opomeni svog vraća. U jezeru su đavoli, govore Indijanci.

Cap je preuzeo mjesto na krilu kolone, a ja sam jahao daleko ispred kolone i proučavao kraj kroz koji smo prolazili. Istodobno sam razmišljao o našoj budućnosti. Put prema Zapadu bio je dug. Mjesto prema kojem smo išli nalazilo se u neprijaznoj planinskoj zemlji, a tamo je valjalo stići prije snijega. Kad trave zazelene i kad Orrin bude s nama, morat ćemo jako požuriti, čak i uz rizik da nam stoka izgubi na težini.

Gilcrist i Ox bili su teški ljudi. Tyrel je imao pravo kad je rekao kako Gilcrist umišlja da je veliki revolveraš... suprotno meni i Tyrelu koji nismo čeznuli za takvom slavom, iako smo obojica bili poznati kao vješti revolveru. Poželio sam da Gilcrist sazna ponešto o nama. Mogli bismo izbjeći nepotrebne sukobe.

Brinuo sam zbog Tyrela. Bio je prvorazredan stočar, dobro je postupao s ljudima i nikad nije tražio neprilike. Međutim, one su tražile njega. Bio je brz na revolveru, a čovjeka bi grdno prevario njegov miran dječjački izgled.

Podigao se vjetar i u njemu se osjećala svježina kiše ili snijega. Kad smo stigli blizu Sokolovog gnijezda, okupili smo stoku za noćenje.

– Lin, nahrani ljude – rekoh kuharu. – Čini se da će se vrijeme promijeniti. Idem tamo gore, da razgledam okolicu prije nego što se smrači.

Kad sam stigao na vrh, naišao sam na procijep između drveća otkud se pružao dobar vidik na cijelu krajinu.

Na milju od našeg logora, uzvodno i na mjestu gdje su se spajali Pipestem i Little Pipestem, dizao se dim. Kad sam krenuo natrag prema logoru, ugledah još jedan dim, zapadno od nas i podalje od puta kojim bismo sutra trebali nastaviti, ali ne dovoljno daleko da me to ne bi zabrinulo.

Neko sam vrijeme sjedio u zaklonu od stabala i proučavao okoliš. Zatim sam poveo konja stazom niz obronak, prema logoru. Činilo se da je prošlo dugo vremena otkako sam jeo, jer moj želudac se počeo buniti.

Kad sam stigao do logorske vatre, Cap i Brandy su upravo povećerali.

– Imamo susjede – rekoh.

– Vidio sam tragove – odgovori mi Cap.

– Koliko?

– Četvorica, čini se. Konji su potkovani. Veliki konji, kakve imaju na sjeveru zbog snijega.

– Ne možemo sakriti jedanaest stotina goveda – rekoh – ali neko vrijeme nećemo ići prema sjeveru.

Lin mi pruži limeni tanjur pun graha i govedine. Uzeo sam ga i pogledao prema Brandyju. Sjedio je mirno i previše ozbiljno za dječaka njegove dobi.

– Jesi li imao neprilika? – upitam ga.

– Nisam.

– Izbjegavaj ih ako možeš. To su zli ljudi.

– Mogu brinuti o sebi.

– Ne sumnjam u to, ali upravo sada potreban mi je svaki čovjek... strahovito potreban.

Brandy se udaljio i stavio svoje sedlo na odmorena konja. Cap podigne pogled sa svoje kave.

– Dobar je radnik, Tell, i ima sve osobine da ostane takav.

Znao sam to, dakako, ali morao sam biti oprezan da ne bih povrijedio njegov ponos. Ma koliko to bilo teško, ovdje na zapadu čovjek treba sam sedlati svoga divljeg konja.

Bojao sam se da će se Brandy prerano sukobiti s nekim mnogo snažnijim od sebe, prije nego što se odgleda s nekim kome je dorastao. Ox se doimao debeo, ali nije bio. Imao je teške kosti i snažne mišiće, a njegovo koščato lice činilo se kao da je izrezano iz hrastovine. Bio je čovjek goleme snage i predosjećao sam da ne postoji ništa što ne bi mogao podići. Rekao sam to i Tyrelu.

– Gilcrist mi je rekao da je vidio kako je slomio kičmu nekom čovjeku s kojim se rvao iz zabave.

– Ne vjerujem da on išta čini iz zabave – odgovorim.

– Čuvaj se, Tell. Taj Ox nije čovjek, on je prava zvijer.

Stražarili smo u smjenama. Te noći, kad me je Cap oko dva sata probudio, Tyrel je već bio na nogama. Sve je bilo tiho, stoka se odmarala. Nešto poslije tri sata počelo je svitati. Moj konj kretao se tiho prema mjestu gdje sam se trebao susresti s Tyrelom. Iznenada se trgnuo i načulio uši. Zgrabio sam svoju vinčesterku i u tom trenutku ugledao Tyrela.

Sjedio je u sedlu nepomično, s rukama na bokovima, držeći uzde u lijevoj ruci. Njemu sučelice nalazila su se četvorica Indijanaca. Bili su ratnici Sioux.

Kladio bih se sa stotinu prema jedan da ti Indijanci nisu nikad vidjeli brzo potezanje revolvera. Da je netko od njih podigao oružje, to bi mu bio posljednji pokret. Na toj udaljenosti Tyrel nije mogao promašiti, a to znači da je mogao sigurno oboriti dvojicu, vjerojatno i trojicu.

Vidio sam ga mnogo puta kako puca. Ljudi bi se poslije zaklinjali da je opalio samo jedanput, a pucao je dvaput i oba bi metka pogodila mjesto ne veće od novčića.

— Nešto nije u redu, Tyrel? — upitam.

— To ću tek saznati — odgovori on ne okrećući glavu.

Neki visok Indijanac okrene svog konja prema meni i u tom sam ga trenutku prepoznao.

— Ho! Pa to je moj stari prijatelj Uspravan Bik — rekoh.

Bio je moje visine, oko metar i dvadeset, ali teži iako mršav, i vrlo snažan. Bio je tamniji od većine Indijanaca, s visokim jagodičnim kostima i rimskim nosom. Zurio je u mene.

— Nemam prijatelja među bljedolikima — on reče.

— Prije mnogo godina ti i ja smo se lijepo utrkiivali, tamo na Bozemano-
vom putu. Bio si vrlo snažan — rekao sam i odmah pridodao: — Velik ratnik... jako snažan! Trčao si vrlo brzo.

— Sack... ETT! — poviče on iznenada. — Ti Sack... ETT!

Nacerio sam se.

— Bilo je to davno, Uspravni Biče!

Znao sam da me nije volio. Tada me je pokušao ubiti, ne iz mržnje već jednostavno zato jer sam bio bijelac

koji je gonio stoku stazom što su je Siouxi nadgledali. Uхватili su me, svukli i natjerali me da trčim između šiba, za kaznu. Krenuo sam prije nego što su se pripremili i pobjegao.

Svi su krenuli u potjeru za mnom, ali ja sam još od djetinjstva navikao trčati po planinama. Razmak između nas sve se više povećavao. Uskoro ostadosmo samo nas dvojica, Uspravan Bik i ja, ostali su zaostali iza nas dobra dva kilometra. Bacio je koplje i promašio me za vlas. Trčeci brzo, stigao me i bacio se na mene, brzonom mačke. Odbacio sam ga udarcem kojim me bio naučio otac i on je pao kako je dug i širok. Zgrabio sam njegovo koplje, u namjeri da ga probodem. Ležao je na zemlji, ošamućen od udarca, ali samo za trenutak. Zurio je u mene... zaista lijep muškarac... i nisam imao srca da ga ubijem. Prelomio sam koplje preko koljena i dao se ponovo u bijeg.

Indijanci su me progonili. Sakrio sam se iza nekog grma, dočekao i oborio debelom granom jednog od njih, pa uzjahao njegovog konja. Kad je sunce zašlo, zaobišao sam ih i vratio se na mjesto gdje sam ostavio svoju opremu. Nastavio sam kroz šume, preko ravnica, niz stjenovite padine i naposljetku ugledao visoki sombrero starog Tilsona.

— Ne pucaj, Til — pozvao sam ga — To sam ja, Sackett!

Već su me otpisali kao mrtvog. Indijanci su me držali dva dana i tek sam trećeg dana uspio pobjeći.

— Gdje si bio, do vraga? Nedostaju nam momci — rekao je Til. — Mislio sam da se skitaš po brdima dok mi ostali radimo.

– Uхватili su me Indijanci.
– Ma nemoj! – narugao se. – Još imaš kosu na glavi. – Pokazao je prema logoru. – Uzmi kavu. U zoru ćeš preuzeti stražu.

Prišao sam logorskoj vatri.

– Da nisi privukao nekog? – upita me stari Nelson koji je stajao uz vatra.

– Pokušao sam zametnuti trag, ali mogli bi se pojaviti. Najprije sam trčao a potom sam se domogao ovog konja.

– To nazivaš konjem? Ne teži više od tri stotine kilograma.

– Ne potcjenjuj ga. Može TRČATI.

– Jesi li jeo? – upita, pružajući mi šalicu kave.

– Oh, svakako! Ne brini za mene. Prije dva, tri dana jeo sam u logoru Nelsona Staroya, koji goni stoku u Montanu. Otađ nisam ništa okusio. Indijanci ne troše hranu na čovjeka koji neće živjeti dovoljno dugo da je probavi.

– Tamo ima prženog mesa, pečenog graha i suhih šljiva. To će te malo okrijepiti – reče, pa izvadi veliki srebrni sat. – Imaš dva sata za spavanje, a zatim ćeš preuzeti stražu.

– Nels, izgubio sam pušku i...

– Našao ju je jedan od momaka, tamo je u kolima. Uzmi i novi nož. Ovaj izostanak odbit ću ti od plaće.

Znao sam da neće, ali sve da mi i odbije, ne bih mario. Bilo mi je drago što sam se vratio. Sjetio sam se crnih očiju Uspravnog Bika koje su me gledale s mržnjom i bio sam sretan što ih više ne vidim.

Sve do danas... a sada je zurio u mene.

– Uistinu poznash tog Indijanca? – upita me Tyrel.

– Aha! Od onog putovanja kad sam nakon građanskog rata gonio stoku Bozemanovim putem.

– Dakle, Sack... ETT, opet smo se našli – reče Indijanac.

Smiješeći se, pružim ruku, pa upitam:

– Prijatelji?

– Ne! Ja ubiti!

– Ne pokušavaj to. Ja sam tvoja zla sreća, vrlo zla čarolija.

Zurio je u mene, hladan i nimalo prestrašen.

– Tvoja kosa brzo ovdje – reče, dodirnuvši uzde svog konja na kojima su već visjela tri skalpa, jedan očito od bijelca.

Širokim pokretom ruke on pokaže naokolo.

– Ova zemlja pripada Siouxima. Što tražiš ovdje?

– Prolazim. Idemo prema Fort Qu'Appelleu. Možda ćemo se sresti na povratku.

Okrenuli su konje i brzo odjahali. Gledajući za njima Tyrel zatrese glavom.

– Već sam mislio da ću morati brže pucati nego ikad.

Dojahaše Gilcrist i Ox. Vidjeli su četiri Siouxa kako se udaljuju na konjima.

– Što se dogodilo? – upita Gilcrist.

– Nije bilo neprilika – odgovorim. – Jednom mi je jedan od njih htio skinuti skalp. Namjeravao je pokušati i drugi put.

– Poznajete li ga?

– Prije nekoliko godina vraćao sam se iz rata, iz Šeste konjičke brigade...

– Šeste? – zaprepastio se. – Sackett? Jeste li vi ONAJ Sackett?

– Koliko mi je poznato, ja sam bio jedini Sackett u toj jedinici.

– Neka me odnese davo!

– Bilo je to davno – rekoh. – Hajd', pokrenimo stoku!

Okupili smo stoku i krenuli prema sjeveru, nadajući se da više nećemo sresti Indijance Sioux. Ipak, pošto sam susreo Uspravnog Bika znao sam da će se vratiti.

– Cap mi se pridružio na čelu kolone.

– Trebao si ga ubiti kad ti se pružila prilika – reče mi.

Pridružio nam se i Brandy, u želji da čuje što se dogodilo.

– Trebao bi vam biti zahvalan što ste ga ostavili na životu, jer ste ga mogli ubiti.

– Nisi shvatio, šinko – reče Cap.

– Tella smatraju kukavicom, jer misle kako nije imao dovoljno hrabrosti da ide do kraja. Indijanci ne razmišljaju na isti način kao mi. To je uzrok većini neprilika. Mi mislimo na jedan način, oni na drugi. Često čak i iste riječi imaju drugačije značenje.

– Mnogi ljudi imaju pogrešnu predodžbu o Indijancima, osobito oni s Istoka koji nikad nisu vidjeli Indijance. Indijanci, pak, gledaju na bijelce s visoka.

– Zašto? Zato što bijelac trguje krznom a Indijanac smatra da pravi muškarac ide sâm u lov. Bijelac trguje s njima zato što ne zna loviti ni postavljati zamke. Siouxi i Cheyennei preziru bijelca iako su im potrebne stvari kojima on trguje. Čelične zamke, puške, pokrivači, viski...

* * *

Tjerali smo stoku do večeri, a tada je okupili kod Rocky Runa. Mi smo se

smjestili u malo uleknuće, kako bismo bili manje vidljivi, ali tu je bilo mnogo komaraca.

Kad smo zapalili vatru, uhvatio sam lasom odmornog konja i osedlao ga.

– Obići ću okolicu – rekao sam Capu. – Ti i Tyrel pripazite ovdje dok se ne vratim.

– Trudit ćemo se.

Kad sam se nakon obilaska vraćao u logor, ugledam neki lik na konju. Nepoznati je išao u mom smjeru. Uhvatio sam vinčesterku i natjerao konja niz planinsku kosu, kako bih bio u prednosti pred tim jahačem. Kad se približio na pedesetak metara, imao sam ga na nišanu.

– Stani! – povičem. – Tko si?

– Što? BIJELAC! Što radite ovdje?

– Gonimo stoku. A vi?

– Bježim. Siouxi! Krenuo sam za Fort Stevenson.

– Fort Stevenson? Nisam znao da na ovom putu ima utvrđenje. Dodite u naš logor.

Bio je to zgodan muškarac, Irac, vojnička držanja. Kad sam mu to rekao, objasnio je:

– Živio sam u Engleskoj i u Indiji. Rekli ste da gonite stoku. Kamo?

– Prema rudnicima zlata.

– To je dug put, vrlo dug... prema Južnom Saskatchewanu. Neće vam biti lako... i klonite se Fort Garryja.

– Zašto?

– Tamo se nešto kuha. Kad je kompanija Bay napustila Rupertovu Zemlju, hoću reći najveći dio zapadne Kanade, tamo nije postojala vlada. Odmah bijaše neprijeporno da će je uzeti Kanada. Métis po imenu Louis Riel osnovao je privremenu vladu.

– Métis?
– Tako nazivaju potomke Francuza i Indijanaca... najčešće su to lovci na bizone. Čini se da će iskrnuti neprilike, pa sam odlučio otići što dalje od Fort Garryja.

– A Pembina?

– Isto je i tamo.

Orin bi dosad već mogao biti tamo. Upast će u neprilike i bit će sam.

VI

Orrin Sackett ukrcao se u St. Cloudu u poštanku kočiju u kojoj su već sjedile i dvije žene: niska i debela žena rumena lica i ljepušasta djevojka u skupom putnom kostimu. Orrin se smjestio u kutu i promatrao ostale putnike koji su ušli u kočiju. Bila su trojica. Prvi je bio snažan muškarac četvrtastih ramena, odjeven u tamno odijelo sašiveno po mjeri, s brižljivo podšišanom bradom. Druga dvojica bijahu odjeveni nemarno, s revolverima ispod kaputa i s puškama u rukama.

Čovjek njegovane brade pogleda letimice Orrina. Orrin je znao da izgleda dobro u tamnosivom žaketu, svijetlosivim hlačama i tamnozelenom prsluku na kojem se isticao zlatni satni lanac, sa šeširom kakvog nose vlasnici plantaža.

– Putujete li u Fort Abercombie ili još dalje? – upita čovjek.

– U Fort Garry. – odgovori Orrin
– a možda do Pembine.

– To je i moje odredište. Od Georgetowna do parobroda čovjek se mora snaći za prijevoz. Kočija često ne ide dalje od Georgetowna. Mnogo ovisi o tome u kakvom je stanju cesta, o kočijaševom raspoloženju i o komarcima.

– O komarcima? – Orrin podiže glavu.

– Ako niste čuli o njima, upozoravam vas. Takve još niste vidjeli, barem ne u takvom broju. Ostavite li privezanu životinju prekonoc napolju, jutro neće dočekati živa. Ozbiljno vam kažem gospodine.

– Ali što činiti?

– Nakon zalaska sunca valja ostati u kući. Ako ste u prirodi, zapalite vatru što tinja i daje mnogo dima, a spavati valja ispod mreže protiv komaraca. Napast će vas usprkos svemu, ali preživjet ćete.

Mlada djevojka iskrivi usta, očito uznemirena. Dvojica muškaraca nisu odavali znakove uznemirenosti, kao da im je to bilo poznato, ali s njima nešto nije bilo u redu. Orrin ne bi znao reći što. Nije želio zuriti u njih, ali postojalo je nešto što ga je uznemirivalo.

Nije razlog bilo to što su naoružani. I on je nosio svoj revolver u koricama i još jedan mali deringer u džepu prsluka. Njegova puška, umotana u pokrivač, nalazila se u prtljažniku. I bradonja je bio naoružan, malim pištoljem. Vjerojatno su i žene bile naoružane, iako su na Zapadu većinom bile sigurne.

– Bili ste već u Fort Garryju? I u Pembini?

Bradonja kimne.

– Nekoliko puta, ali nisam siguran kakva me dobrodošlica ovaj put čeka. Upravo sada nisu baš prijateljski nakhlonjeni strancima.

– U čemu je problem?

– U navali stranaca. Iz Ontarija, ali još više iz Sjedinjenih Država. Neki dolaze do zemlje zakonito, neki protu-

zakonito. Kad je Kompanija Bay iselila, ostavila je zemlju, zovu je i Rupertova Zemlja, zaostalu i bez uprave. Métisi, mješanci između Francaza i Indijanaca koji su radili za kompaniju, žive već naraštajima na toj zemlji, a došljaci sada tvrde da ti ljudi ne posjeduju ništa. Louis Riel vratio se iz Montreala i proglasio da će formirati privremenu vladu.

— On je mješanac — iznanađa progovori jedan od dvojice muškaraca. — Djelomično Indijanac.

Riječ su zvučale kao optužba, pa Orrin blago reče:

— To bi mogla biti njegova prednost. Trgovao sam s Indijancima. Dobro poznaju zemlju, a neki su i vrlo mudri.

— Vidjevši u kojem smjeru teče razgovor, čovjek njegovane brade ispruži ruku.

— Ja sam Kyle Gavin, Škot, ali mnogo vremena provodim u vašoj zemlji i u Kanadi. Možemo, možda, pomoći jedan drugome.

— Ja sam Orrin Sackett, iz Tennesseeja. Bavim se odvjetništvom u Novom Meksiku i u Koloradu.

Začuvši prezime, druga dvojica ga pogledaju, a zatim izmijene poglede.

Tama se uvlačila kroz gusto žbunje i drveće, bacajući duge sjene na cestu. Na vrhu malog brežuljka kočija se zaustavi i kočijaš side.

— Da sam na vašem mjestu, ostao bih sjediti — upozori putnike. — Upalit ću svjetiljke na kočiji, a vi se branite od komaraca kako znate i umijete.

— Na idućoj će stanici biti hrane — reče Gavin. — Savjetujem svima da jedete. Noć će biti duga.

U kočiji je bio mrak. Nakon beskrajnog truckanja, drndanja i pucketanja bičem Orrin ugleda tračak svjetla. Podigne krajičak zavjese i pogleda napolje. Stigli su u neko naselje. Trenutak-dva zatim kočija se zaustavi ispred neke brvnare niska krova.

Vrata se otvore i kočijaš poviče:

— Čeka vas jelo! Savjetujem vam da se najedete!

Kyle Gavin side i ispruži ruku da bi pomogao ženama, ali ona dvojica muškaraca proguraše se bezobzirno pokraj njega i nagnuše prema brvnari.

Ozlojeden Gavin htjede reći nešto ali Orrin progovori prvi:

— Pustite ih! Ne vrijedi uzrujavati se.

Pričekao je dok su žene sišle i tada reče:

— Molim vas, dopustite da se ispričam. Zapadnjaci su redovito pažljivi prema ženama.

— Hvala, mladiću — reče starija žena. — Ja živim na zapadu i znam kakvi su muškarci. Ona dvojica nose nevolju. Znala sam to čim su se ukrcali.

Orrin otprati žene do stola. Nekoliko muškaraca brzo ustane s tanjurma u rukama.

— Sjednite ovdje, gospodo — reče jedan od njih.

Neki drugi okrene se prema mršavom čovjeku koji je stajao pokraj štednjaka.

— Joe, imamo dvije gospode.

— Da, gospodine. Gospode, odmah ću vas poslužiti.

Orrin se osvrne po sobi. Nije vidio nikog poznatog, ali to je mogao i očekivati. Ovo je nova zemlja. Ipak je paž-

ljivo promatrao lica muškaraca. Bila su mu nužna barem dvojica valjanih momaka.

Uočio je nekog niskog, čvrstog muškarca snažne šije i guste plave kose. Na licu, ispod jagodične kosti, imao je dubok ožiljak. Bio je jedan od onih koji su brzo ustali kad su ugledali žene. Sad je stajao postrance, s tanjурom u ruci.

— Kakva je hrana? — upita ga Orrin.

— Jeo sam i gore. Zapravo, i nije loša.

— Kravar?

Niski momak sliježe ramenima.

— Bio sam kauboj, ali radio sam i u šumi i ponekad prevozio teret.

— Trebat ću dvojicu momaka, u Pembini ili možda u Fort Garryju. Dvojicu koji znaju postupati sa stokom i boriti se ako bude potrebno.

— Kuda idete?

— Na zapad, preko planina. U Britansku Kolumbiju. Plaćam trideset dolara mjesečno, a hrana je dobra.

Niski čovjek završi s jelom.

— Ako namjeravate jesti, bolje da sjednete tamo. Neće posluživati ponovo — posavjetuje ga.

Orrin Sacket pride k stolu i pronade mjesto pokraj djevojke koja je s njima putovala. Dodajući joj tanjur s grahom i rižom, reče:

— Ako vam mogu pomoći, samo recite.

— Hvala.

Činilo se da nije bila raspoložena za razgovor. On zašuti, završi s jelom i izide. Ona dvojica s puškama stajala su blizu kočije i razgovarala s muškarcem čije se lice jedva vidjelo, zbog šešira što ga je nabio duboko na čelo.

Kyle Gavin pride i zaustavi se pred Orrinom.

— Nešto me u one dvojice zabrinjava — reče i glavom pokaže u njihovom smjeru.

— Odjeća — odgovori Orrin. — Ne izgledaju kao ljudi kojima takva odjeća pristaje.

— Mislite da su se maskirali?

— Možda. Ili se pokušavaju prilagoditi okolini. Međutim, puškama rukuju kao da su na njih navikli...

* * *

Kočija je nastavila put drndajući se. Orrin je spavao na prekide. Gdje su Tell i Tyrel? Iz pisma što ga je u St. Paulu primio saznao je da njihov put vodi dolinom rijeke Jim i da će ako do Kornjačinih planina stignu prvi, ostaviti iza sebe neki znak.

Krenuli su u divlju i njima nepoznatu zemlju. Sada bi trebali biti negdje u Dakoti, zemlji Indijanaca Sioux, divljih osvajača koji su iz svoje postojbine krenuli na zapad, uz granicu država Wisconsin i Minnesota, da bi osvojili cijelu Sjevernu i Južnu Dakotu, veći dio Montane, Wyominga i Nebraske, područje veće od carstva Karla Velikog...

Osjetivši nečiju glavu na svom ramenu, Orrin se iznenada probudi. Mlada žena je zaspala i spustila glavu na njegovo rame. Nije se pomaknuo, da je ne bi uznemirio. Činilo se da i ostali u kočiji spavaju.

Upravo je ponovo zadrijemao kad začu topot kopita iza kočije. Netko, neki vrlo brz jahač, prestizao je kočiju. Osluškujući, oprezno položi prste na držak svog revolvera.

Kočija je usporila i on začu razgovor nepoznatog jahača i kočijaša, ali

nije mogao razabrati riječi. Trenutak zatim čuo je jahača kako se udaljuje. Osluškivao je topot kopita što se polako gubio, a kočija je nastavila put nešto polaganije.

Mnogo poslije, kad je dnevno svjetlo počelo prodirati kroz zastore, djevojka se iznenada probudi.

– Oh, Oh, oprostite! – promumlja zbunjeno – Nisam znala...

– Molim vas, gospodice, neka vas to ne brine. Moje rame nije nikad poslužilo boljoj svrsi.

Odmaknula je pramen kose. Oči su joj bile smeđe, a gusta i lijepa kosa crvenkastosmeđa. Orrin pomisli kako je to najljepša kosa što ju je ikad vidio. Popravio je kravatu i poželio da bude obrijan. Zacijelo se vidi da je obrastao. Dodirnuo je obraze. Da, brada je prilično oštra, zaključivši svoje brižno njegovane crne brkove.

Kyle Gavin bio je budan i promatrao ga očima koje su svjetlucale od zadovoljstva. Orrin se zacrvenio.

– Što je onda s tim Rielom? – upita Orrin da bi prikrio zbunjenost.

– Znam toliko koliko i vi. Kanadani su poslali vojsku, ali ta zemlja je divlja. Čuli smo da su se četrdesetorica vojnika izgubili.

– Ako se Riel želi boriti mogao bi braniti neke od uskih rijeka uz koje mora proći vojska.

– Ja to nisam shvatio tako. Stekao sam utisak da želi samo sastaviti privremenu vladu dok Kanadani ne preuzmu vlast. Ali bez obzira na sve to, dolazimo u loše vrijeme. Osobito vi, jer želite unajmiti ljude i opskrbiti se za put. Morat ćete požuriti.

– U Fort Garryju nećete naći ljude – iznenada progovori jedan od one dvojice. – Ni opskrbu. Stranci nisu dobrodošli.

– Što znači da i vi dolazite u loš trenutak – reče Orrin, smiješeći se. – Zar ne?

– Vama će možda biti teško, ali ja imam prijatelje.

Orrin se nasmiješi.

– Vjerujem da svatko ima jednog ili dva prijatelja.

VII

Iduće večeri kočija se dokotrljala do utvrđene stanice blizu rijeke Ottertail.

– Nije neko osobito mjesto – reče Orrin – ali prošvrljat ću naokolo. Pogledat ću što se ovdje može naći.

– Ne mnogo – odgovori Gavin. Kad sam posljednji put bio ovdje, udobnije se spavalo na sijenu nego u kući.

– A komarci?

– Pronaći će vas bilo gdje. Ovo mjesto zovu Pommede-Terre. Sutra bismo trebali stići u Abercombie.

– Može li se tamo dobiti smještaj?

– Ne, ali u Cauleyvilleu, obližnjem mjestu, postoji pristojan hotel kojega je vlasnik neki Nolan.

– A brod?

– Nizvodno od tog mjesta.

Gavin je promatrao muškarce s puškama. Otišli su odmah i nestali iza nekih zgrada. Očito su znali kuda ići i što traže.

U stanici je čovjek iza tezge zatresao svojom čelavom glavom i nadlaničom protrljao neobrijane obraze.

– Mister, ovo nije mjesto za gospode. Ženski svijet ne dolazi ovamo često – reče i pokaže glavom prema nekoj prostoriji – Tamo ima pet kreveta. Po trojica spavaju u jednom krevetu, ali većina nije odviše izbirljiva. – Čovjek se ozbiljno zabrinuo. – Takve žene traže više nego što možemo ponuditi.

– A ambar? Imate li svježeg sijena?

– Sijena? Pun ambar. Hej! Sad sam se sjetio. Tamo je i jedna prostorija... spremište za ormu. Konjički oficiri držali su tamo orme svojih konja.

– Kako stojite s pokrivačima? – upita Orrin. – I s mrežama protiv komaraca?

– Imam ih, ali samo na prodaju.

– Koliko tražite za šest pokrivača i mreže za četiri osobe?

Čovjek reče cijenu. Bila je pretjerana, no ipak manja nego što je Orrin očekivao.

* * *

– Bolje da nešto pojedemo i legnemo prije mraka – Orrin predloži ostalima.

Mlada žena pruži ruku i predstavi se.

– Ja sam Devnet Molrone, gospođine Sackett, a ovo je Mary McCann. Ona putuje u Fort Garry.

– A vi?

– Naći ću se s bratom. Trebao bi biti u Fort Carltonu.

– U Fort Carltonu? – Gavin se začudi. – Vaš brat mora da je namješten u kompaniji Hudson Bay.

Maloprije Gavin reče Orrinu:

– Sackett, ako idete na zapad, pripazite na tu djevojku. Bojim se da će naići na neprilike. Znate, Carlton je

trgovinska stanica, ali tamo nema mnogo bijelaca i ja ih poznam sve.

Poslije, dok su večerali, Orrin se obrati djevojci:

– Pričajte mi o svome bratu.

– Oh, Douglas je tri godine stariji od mene. Oduvijek je želio ići u potragu za zlatom. Kad je čuo da su na zapadu otkrili zlato, ništa ga nije moglo zadržati. Pisao nam je o svemu, činilo nam se uzbudljivim. Kad je ujak Joe umro, nisam imala više nikog živog od rodbine, pa sam odlučila pridružiti se Dougu.

– Zna li on da dolazite? – upita Orrin i pogleda Gavina.

– Oh, ne! Ne bi mi dopustio! On misli da djevojke tamo nemaju što tražiti. Želim ga iznenaditi!

– Gospođice Molrone – oprezno započe Orrin – mislim da biste trebali razmisliti. Ako je vaš brat pošao u potragu za zlatom, bit će da je u Britanskoj Kolumbiji, a to je daleko... oko stotinu i šezdeset kilometara zapadno od Fort Carltona. Fort Carlton nije grad, nego trgovinska stanica s utvrđenjem unutar kojeg se nalazi nekoliko zgrada, većinom stanovi za one koji rade tamo.

– Ali ja sam mislila... – djevojka započe zbunjeno.

– Predložio bih vam da se tamo zaustavite – reče Kyle Gavin – dok ne pronađete gdje se vaš brat nalazi. Znajte da tamo nema redovite poštanske službe. Većina logora su izolirana mjesta gdje pristojna mlada žena ne može ostat. Vaš brat vjerojatno dijeli šator ili malu brvnaru s drugim muškarcima.

– Nisam to znala – reče djevojka dok su joj usne podrhtavale. – Htjela sam ga iznenaditi. Mislila sam...

– Možemo se raspitati u Fort Gar-ryju – predloži Gavin. – Možda ga netko pozna ili ga se sjeća.

Mlada djevojka odjednom shvati situaciju.

– Oh, jadne li mene! – usklikne i molećivo pogleda Gavina, a zatim i Orrina. – Željela sam ga iznenaditi. Sada, kad je ujak Joe umro, imam samo Donga.

– Ne brinite – reče Orrin – Pro-naći ćemo ga.

* * *

Jutro je bilo svježije i nije bilo komaraca. Kočija je stajala u blizini, a kočijaš i gostioničar pripremali su kola za put. Gavin je od kočijaša saznao da su ona dvojica s puškama braća, Georg i Perry Stamper. Rekli su da su lovci na bizone.

Bilo je malone podne kad se kočija zaustavila u Cauleyvilleu, blizu Fort Abercombieja. Smjestili su se u Nolana. Hotel je bio čist, podovi oribani a na prozorima su bile zavjese.

– Sobu za gospode i jednu za mene, ako je moguće – reče Sackett. – Ako nemate, gospodin Gavin i ja ćemo se nekako snaći. Znate li nešto o nekom Douglasu Molroneu? Vjerojatno je prošao ovuda prije nekoliko mjeseci.

Nolan zatrese glasom.

– Ovaj hotel je noć na noć pun ljudi. Rijetko znam njihova imena. Išao je na Zapad?

– Da, u potragu za zlatom.

– Aj, kao većina ljudi! Valja imati sreće da uspiješ. Skupine Siouxa, koji se nakon pokolja kod Little Crowa nisu usudili vratiti u svoje logore, idu u pljačkaške pohode. Skalpiraju ljude, krađu konje, najčešće od drugih indi-

janskih plemena, a kadri su napasti i manje skupine ljudi.

Ušavši u svoju sobu, Orrin skine kaput, objesi ga o čavao na zidu i provjeri revolver. Preko naslona stolca prebacio je redenik i korice revolvera, pa se razodjenuo do pojasa i oprao koliko je bolje mogao.

Namrštio se pri pomisli na Devnet Molrone. Iako to nije njegova briga, ne može je ostaviti samu na takvom mjestu. Sumnjao je da ima dovoljno novca, vjerojatno tek toliko da plati put do Fort Carltona, a trgovinska stanica nije mjesto za djevojku bez pratnje, a pogotovu ne za djevojku koja je tako lijepa.

Istrljavši se grubim ručnikom, Orrin navuče čistu košulju a potom očetka kaput. Negdje usput morat će dati oprati prljavo rublje, ili ga sâm, oprati pomisli.

Jest, djevojka je lijepa. Vraški lijepa!

* * *

– Što rekoste, kamo ste se uputili, gospodine Sackett? – upita Nolan, vlasnik hotela.

– Gonimo stoku do zlatonosnih polja. Moja braća su već na putu, sada su negdje u Dakoti.

– U Dakoti? Zar su ludi? To je zemlja Indijanaca, Sioux a to su poznati ratnici!

– Nadam se da nećemo imati neprilika. Nastojat ćemo ih izbjeći.

– Izbjeći? Ha! Sumnjam da bi i ptica mogla preletjeti Dakotu da to oni ne znaju.

Nolan načas zašuti, zatim upita:

– Onaj momak s vama, Gavin, poznajete li ga dugo?

– Upoznao sam ga na putu. Zašto?

– Tja, svidate mi se, mladiću, pa pripazite na sebe. Budite oprezni.

– Ali, zašto?

– Samo vam kažem. Nije sve onako kako se čini.

– Što znate o onom momku Rielu? – upita Orrin.

– Ne znam ga. Znao sam mu oca. Dobar čovjek, pošten u poslovima. Imao je mlin... ili nešto slično. Sin mu se upravo vratio iz Montreala. Čuo sam da je studirao za svećenika, ali se predomislio. Ili su ga odgovorili drugi. Kad su počeli dolaziti stranci, zbog novog premjeravanja zemlje, majka ga je pozvala da se vrati kući. Shvatila je da će biti neprilika. Nisam siguran da je on pravi čovjek za ovu situaciju ali je pažljiv i, čini se, razuman mladić. – Nolan letimično pogleda Orrina i nastavi: – Jeste li čuli za Žablji Grad? Tamo vas mogu opljačkati, prevariti, udariti po glavi ili probosti nožem. Opasna banda! Paro-brod ponekad kreće odande, ovisi o vodostaju. Plovidba na Red Riveru nije isto što i plovidba na Mississippiju. Opasno je. Vodostaj je ponekad previsok, ali većinom je prenizak a rijeka je puna plutajućih stabala i pješčanih sprudova. Nije dobra ni za čovjeka ni za životinju.

– Ali teče prema sjeveru?

– Da, teče – odgovori Nolan i uhvati Orrina za rukav. – Eno, dolazi gospodica Molrone. Čujte, doista je lijepa! Da nisam oženjen...

Orrin se osmijehne i okrene prema djevojci.

– Oh, gospodine Sackett, drago mi je što ste ovdje. Kažu da nastavljamo put u kolima s volovskom zapregom. Pitam se...

– Možete poći s nama. Ponuda vrijedi i za gospodu McCann.

– Hvala, gospodine Sackett. Bit ću spremna.

VIII

Budemo li imali sreće, bit ćemo na brodu »International« prije zalaska sunca, razmišljao je Orrin. I treba da budu, ako žele izbjeći komarce. Na brodu morat će ozbiljno razmisliti i planirati svaki svoj korak kad stigne u Fort Garry. Cijeli pothvat bio je ludo smion i nikad ne bi poduzeo nešto slično da jedan Sackett nije u nevolji.

»Možete očekivati Higginse«. Ta rečenica za svakog Sacketta znači neprilike. Od koga? I zašto?

Orrin uzme pušku, pride k vratima i malo ih odškrine. Zrak je bio svjež i on duboko udahne. Malo predvorje bilo je prazno i tiho. Na recepciji nije bilo nikog. Blizu vrata nalazila se putna torba koja je pripadala Kelyju Gavinu, ali njega nije bilo u blizini. Spustio je svoje stvari pokraj vrata i opazio poderanu naljepnicu na Gavinovoj putnoj torbi, »...toria«. Uspravi se i razmisli o tome. Moglo bi biti »Victoria, BC«? Pa, što? Lako moguće da je Gavin bio tamo. On je mnogo putovao.

Ipak, dok su razgovarali o Britanskoj Kolumbiji, nije spomenuo da je bio tamo. Zašto ga je Nolan upozorio na Gavina?

Kad je otvorio vrata da izide, Orrin začu lupkanje potpetica po drvenom podu. Bila je Devnet Molrone. Izgledala je svježije i ljupko, kao da nije bila umorna od puta.

– Kola stižu – reče joj.

Bio je iznenađen, iako nije trebalo da bude. Nikad dotad nije bio vidio kola s Red Rivera iako je čuo o njima. Kola su bila oko metar i osamdeset dugačka i oko metar široka, kotači promjera oko dva metra, a dno kočije od dasaka debelih dva i pol centimetra. U kočiji nije bio nijedan čavao, sve je bilo učvršćeno hrastovim klinovima i uzicama od sirove kože. Kola je vukao samo jedan konj, a mogla su voziti oko dvije stotine kilograma tereta.

Iza kola išao je Kyle Gavin i mahao rukama.

— Baptiste je naš kočijaš. Gospode će se voziti u kolima — reče i pogleda Orrina. — Vi i ja... mi ćemo jahati. Imate li što protiv?

— Više volim jahati. Na konju se osjećam bolje.

Kad su krenuli, sunce još nije izašlo. Išli su prema sjeveru, usporedno s Red Riverom. Stamperima nije bilo ni traga. Budući da su kola bila lako natovarena, napredovali su dobro. Oko podneva zaustaviše se ispod razgranatog brijesta. Kočijaš Baptiste se prihvati pripremanja objeda, a konj je pasao na gustoj zelenoj travi.

— Što se nalazi tamo preko? — upita Orrin kočijaša.

— Pijesak. Mnogo pijeska. Mislim da je tamo nekad bilo more. Možda. Sada su brda pijeska.

— Poznajete li Riela?

— Aj, znam ga! To je dobar čovjek...veliki čovjek. Govori što misli — odgovori Baptiste. — Mi metisi, potomci Francuza i Indijanaca, ovdje smo kod kuće. Čitav smo život proveli na ovoj zemlji. Radimo čitavo vrijeme. Postavljamo stupice za krznaše

i prodajemo krzno kompaniji Hudson Bay. Ovdje su naši domovi, tu podižemo svoju djecu i, odjednom, kompanija je nestala. Bila je ovdje i...puf! Nema je više! Onda su došli stranci, koji tvrde da ne posjedujemo ništa. Oni će uzeti naše domove. Nekad prije obraćali smo se Louisu Rielu, ocu. On se zauzimao za nas. Sada se obraćamo njegovu sinu.

— Želim mu svaku sreću — reče Orrin.

Baptiste ga lukavo pogleda.

— Ne dolazite zbog zemlje? Neki ljudi kažu da Jenkiji dolaze s vojskom. Mnogo ljudi.

— To su brbljarije! — oštro odgovori Orrin. — Imamo dovoljno vlastitih problema da bismo se petljali u vaše. Uvijek se nađu ljudi koji namjerno šire takve glasine, ali Amerikanci to neće trpjeti.

Namršten, kriomice pogleda prema rijeci. Nije li se tamo nešto pomaklo?

— Što se mene tiče — nastavi Orrin — namjeravam kupiti dvojica kola i ići na Zapad, da pomognem svojoj braći u gonjenju stoke.

Naslonio je glavu na stablo i zatvorio oči. U sjeni starog brijesta bilo je svježije i ugodno. Kely Gavin, koji je pod glavu stavio sedlo ležao je samo nekoliko metara dalje. Devnet, također u sjeni, hladila se mašući šeširom. Orrinu se svidala njena kosa crvenkastog sjaja.

Volio je žene i to je možda bila njegova nevolja. Dobro je prosuđivao muškarce, ali se u ocjenjivanju žena pokazao kao vrlo loš znalac, barem u prvom pokušaju. Što on zapravo traži ovdje? Trebalo bi da je kod kuće i da učvršćuje svoj položaj prije sljedećih izbora.

Bio je šerif i za nj su govorili da je čovjek s budućnošću. Ipak, kad je jedan Sackett u nevolji, ostali mu Sacketti dolaze u pomoć. Taj je običaj prije više od dvije stotine godina uveo stari Barnabas, predak njihova klana u Americi.

Odjednom se trgne, svjestan da je spavao. Baptiste je uprezao konja, a Gavin osedlavao svoga konja. Pomalo postiden što se probudio posljednji, Orrin pride svom konju, pogladi ga po ledima i stavi pokrivač na svoje mjesto. Brzo ga je osedlao i iz toka izvuкао pušku. To mu bijaše dugogodišnja navika. Već je htjede vratiti u navlaku, ali nešto mu zaustavi ruku. Što nije u redu? Pogleda oko sebe, ali činilo se da ga nitko ne promatra.

Tada shvati. Puška! S njenom težinom nešto nije kako treba. Kad čovjek dobar dio života provede s puškom u ruci, onda zna i osjeća njenu težinu.

Iza konja, koji ga je štitio od pogleda ostalih, Orrin brzo provjeri magazin puške. Prazan! Povuču zatvarač. I cijev bijaše prazna. Netko je ispraznio njegovu pušku dok je spavao!

Brzo izvadi metke iz redenika i ponovo nabije pušku. U trenutku kad ju je vraćao u navlaku pojavi se Gavin.

— Sve u redu? Spremni smo za polazak.

— Spreman sam. Zadrijemao sam, prvi put nakon dugo vremena. — Orrin se prijazno nasmiješi. — Sada sam opet budan. Hajd'mo!

Gavin ode do svog konja, a Orrin se zamahom vine u sedlo. Netko želi da se ne mogu braniti. Tko? Zašto? Teško da su to neprijatelji Logana Sacketta.

Ti su bili više od petnaest stotina kilometara daleko. Možda ipak!

Krenuo je naprijed, ali prolazeći pokraj skupine drveća zaustavi se pokraj malog potoka da bi napojio konja. Do njega je dopiralo neugodno cvilenje i pucketanje drvene osovine kola i povremeni Baptisteovi ovi povici.

Osluškujući čuo je žubor vode, cvokot ptica vjetar kako šapuće kroz grane... tihi zvuci, zvuci šume.

Orrin naglo okrene konja i usmjeri ga nizvodno, onda izjaše na obalu, projaše oprezno kroz skupinu drveća i zaustavi se prije nego što je izbio na sunčevo svjetlo.

U daljini, možda pola kilometra daleko, ugleda kola. Odjednom njegov konj podigne glavu i načuli uši. Orrin dohvati pušku i oprezno se ogleda. Tada ih ugleda.

Bila su dvojica, dvadesetak metara daleko. Promatrali su kola. Nisu to bili Stamperi, nego neznanci. Jedan bijaše odjenut u crni kaput, drugi u lovačku vjetrovku od jelenje kože. Obojica su imali puške.

Orrin pomiluje konja po vratu i nastavi motriti. Jedan od muškaraca skine pušku, no drugi je uhvati za cijev i povuču prema dolje. Orrin nije mogao čuti što je rekao, ali obojica se zatim povuku u grmlje. Čekao je i slušao. Nakon kratkog vremena začu u daljini topot konjskih kopita. Potom sve utihne.

Orrin krene prema kolima. U susret mu dojaše Gavin.

— Vidjeli ste nešto?

— Netko je bio u blizini. Vjerojatno neki putnici.

Koliko može vjerovati Gavinu? Na-
posljetku, o tom čovjeku ne zna ništa,
a netko je njemu, Orrinu, ispraznio
pušku što je moglo biti kobno za nj.
Zar je taj NETKO očekivao napad?
Možda onu dvojicu? Jesu li se nez-
nanci povukli zato što ga nisu vidjeli
pokraj kola? Možda je on taj kog su
htjeli ubiti, ali kad ga nisu vidjeli...

Prije zalaska sunca podigao se vje-
tar. Orrin je odjahao naprijed u izvida-
nje.

Prešli su rijeku Wild Rice, zaobišli
neko malo naselje i ulogorili se blizu
vrha brežuljka, podalje od rijeke, da
bi se bar donekle oslobodili koma-
raca. Prije zore nastaviše put i oko
podneva stigoše u Georgetown. Orrin
je upitao nekog čovjeka za »Internatio-
nal« i saznao da je brod usidren tride-
setak kilometara nizvodno, jer je vodo-
staj rijeke bio vrlo nizak.

— Ove godine nije bilo snijega, pa
je voda niska — objasni čovjek i za-
gleda se u Orrina. — Ne prezivate li
se vi slučajno Sackett? Neki se mo-
mak raspitivao o vama. Prema nje-
govu opisu mogli biste biti čovjek ko-
jeg traži. Rekao je da ste vrlo zao.

— Ja? — Orrin se začudi. — Ja sam
prilično blage naravi. Običan visoki
momak iz Tennesseeja, to je sve!

— Iz Tennesseeja? Ne prave li
tamo dobar viski? Ljudi kažu da je to
najbolji viski na svijetu ako odleži
dovoljno dugo.

— Onaj čovjek koji se raspitivao o
meni, je li još ovdje?

— Nisam ga vidio već nekoliko
dana. To je visok, krupan čovjek u lo-
vačkoj vjetrovci od jelenje kože.

— Ako ga vidite ponovo, recite mu
da je čovjek kojeg traži u gradu i da

požuri ako ima s njime neki posao,
jer Sackett ne može dangubiti čeka-
jući ga.

— Gospodine, taj čovjek, ako se ne
varam, namjerava ubiti nekoga. Ba-
rem se tako činilo.

— Dakako. Recite mu da je sada
sve u redu. Zemlja nije više pokrivena
ledom.

— Ledom? Kakve to ima veze?

— Ne shvaćate? Da je zemlja još
smrznuta, bilo bi mi teško iskopati
grob za nj. Sada je toplije i mislim da
će se kopati lakše.

IX

Visok čovjek u vjetrovci od jelenje
kože? Ne bi li to mogao biti jedan od
one dvojice koji su motrili kola? Or-
rin nije želio neprilike. Međutim, ako
ih ne može izbjeći, radije će se s
njima suočiti ovdje, odmah.

Išao je oprezno ulicom, tražeći po-
gledom čovjeka u vjetrovci od jelenje
kože. Nije ga nigdje vidio. Opazio je
da su trgovine dobro opskrbljene pa
pomisli da bi ono što mu je potrebno
mogao kupiti ovdje umjesto da čeka
dok stigne u Pembinu ili u Fort Garry.
Postojala je mogućnost da je Riel ili
netko drugi ispraznio trgovine, kupu-
jući opremu za kanadsku vojsku.

Zašto ne bi pokušao otkupiti kola
od Baptistea? Ili ga unajmiti kao koč-
jaša? Znao je da se u drugim karava-
nama jedan vozač najčešće brine za
troja kola, a on planira nabaviti samo
dvoja.

Prijevoz kola i konja brodom »In-
ternational« nije bilo ništa novo i pri-
preme su brzo završene. Orrin je ku-
pio najpotrebnije: brašno, slaninu,

grah, sušene jabuke, kavu, čaj i nekoliko sanduka dvopeka. Kupio je također barut, sačmu i metke kao i četiri rezervne puške.

– Dobro ih sakrijte – savjetova ga trgovac. – Louis Riel uzima sve puške kojih se može domoći.

– Vjerujete li da će doći do rata? – upita Orrin.

– Neće, ako to bude ovisilo o Rielu. Poslova sam s njime i njegovim ocem. Razumni ljudi. Međutim, prema onom što govore došljaci, na Istoku misle da on diže ustanak i žele ga objesiti.

Orrin je razgledao trgovinu, pa kupi pokrivače i razne druge stvari koje bi im mogle poslužiti na putu prema Zapadu, gdje se moglo kupiti malo toga ilii gotovo ništa.

– Poslat ću kola po ovu robu – reče trgovcu.

– Bolje da nabavite još jedna kola, jer robe imate za dvojica kola. Imam jedna i mogu vam ih prodati za umjerenu cijenu, zajedno s dobrim konjem i pripadajućom ormom.

– Hvala! – Orrin pruži ruku. – To je lijepo od vas. Ako dođete na Zapad i čujete prezime Sackett, recite da ste prijatelj Orrina Sacketa. To će biti dovoljno.

Orrin izide na ulicu i vrati se do hotela. Baptiste je stajao pokraj svog konja, malo pripit.

– Jeste li ikad bili u Britanskoj Kolumbiji, Baptiste?

– Sanjam o tome, ali to je za mlade ljude a ja više nisam mlad.

– To je za muškarce, Baptiste, a vi jeste muškarac. Imam još jedna kola. Hoćete li ili voziti, za mene?

– Hoću. U Britansku Kolumbiju? To je daleko.

Uto Devnet Molrone i Mary McCann izidu na ulicu.

– Zar polazimo tako brzo?

– Krećemo. Imamo, kažu, još oko tridesetak kilometara. Moramo požuriti.

Orrin letimice pogleda niz ulicu. Tamo niže stajao je visok čovjek u vjetrovci od jelenje kože. Na suprotnoj strani ulice, njemu nasuprot, na jednoj je klupi sjedio čovjek u tamnom kaputu. Bili su tako upadljivi da se Orrinu ote smiješak.

– Što je? – upita ga gospodica Devnet.

– Molim? – On je pogleda – Oh, ništa! Samo sam...

– Jedan ste trenutak bili strahovito ozbiljni, a zatim se maltene niste nasmijali. Nekako...

– Nije ništa – on odgovori. – Samo vidim neke dobro mi znane kalupe. Čini se da neki ljudi ne znaju da se već stoljećima koristi isti način. Svatko misli da ih je on izmislio.

– Bojim se da vas ne razumijem.

– Gospodice Molrone, vidite li onu dvojicu na suprotnoj strani ulice? Iz nekog razloga oni mi žele naškoditi. Slijedili su nas dovde. Kad budem krenuo ulicom... a oni znaju da ću krenuti... čovjek u vjetrovci od jelenje kože počeo će praviti neprilike. Zatim, kad bude načinio pokret kao da će potegnuti revolver, čovjek nasuprot njemu, onaj u crnom kaputu, pokušat će me ubiti.

– Vi ste ludi! – djevojka, zureći u nj. – To je potpuna besmislica! Ljudi ne čine takve stvari.

– Ovdje to nije tako često kao na jugu ili tamo kuda idemo, ali ipak se događa.

– Zaboga, to je smiješno! Ta dvojica... jednog od njih sam jutros vidjela kako razgovara s gospodinom Gavinom! – Djevojka se okrene i pogleda ga. – Nekako... ne doimate se kao takav tip. Vi ste pravi južnjački džentlemen...

– Južnjački džentlemen? Možda zbog šešira, podrezanih brkova. Gospodice, odrastao sam u planinama, u borbi i neprijateljstvu. Otvrđnuo sam goneći divlju stoku.

– Ali, vi ste odvjetnik!

– Jesam, gospodice, i poštujem zakon. Međutim, ako čovjek mora srediti razmirice na sudu, onda to mora biti prihvatljivo za obje strane. Bojim se da su ovi džentlmeni već izabrali svojih dvanaest porotnika i oni se nalaze u bubnjevima njihovih revolvera. Sada treba da im dopustim neka iznesu svoj slučaj. Pitam se da li poznaju novu taktiku što su je izmislili dolje u Teksasu? Morat ćemo se nadati da nisu čuli o njoj – reče Orrin i otkopča kaput, pa doda: – Gospodice Molrone, ako nemate ništa protiv, udite u hotel.

– Neću! Osim toga, ako je istina to što kažete, nije pošteno. Njih su dvojica!

– Molim vas, udite. Znam kuda će ići moji meci, ali nisam siguran za njihove.

– Dakle... što je? – upita Gavin, koji se tog trenutka pojavio. – Što se događa?

– Gospodin Sackett vjeruje da će ga ona dvojica pokušati ubiti.

– DVOJICA? Ja vidim samo jednog – reče Gavin, čije lice nije odavalo ništa.

– Gospodice Molrone, dopustite gospodinu Gavinu da vas odvede unutra. I molim vas, ostanite uz njega. Meni za volju. Hoćete li?

– Hej, što to znači? – upita Gavin.

– Želimo da žene budu na sigurnom, zar ne? – pristojno odgovori Orrin protupitanjem.

– Ako dođe do pucnjave – upozori ga Gavin – uhapsit će vas. Kanađani...

– Još smo na teritoriju Dakote. – podsjeti ga Orrin. – Dakle, hoćete li uvesti dame u hotel?

– On ima pravo – reče gospoda MacCann. – Kad olovo počne letjeti, može pogoditi bilo koga.

Visok čovjek u vjetrovci od jelenje kože lijeno se naslonio na jedan stup. Na suprotnoj strani, čovjek u crnom kaputu čitao je novine.

Orrin nije pošao prema čovjeku u vjetrovci od jelenje kože, a nije išao ni sredinom ceste. Krenuo je kao da će poći ili jednim ili drugim smjerom, ali je naglo skrenuo na daščani nogostup i došao iza leđa čovjeku koji je čitao novine.

– Sjedi mirno – upozori ga Orrin – i drži te novine! Ako ih ispustiš, ubit ću te.

– Čujte... ne znam što...

– Dobro! – Orrinov glas čuo se jasno, u uskoj ulici. – Otkopčaj revolver i pusti ga neka padne! – naredi čovjeku na suprotnoj strani ulice. – Polako! Ne želim te ubiti.

– Hej, što je sad to? – Ruka čovjeka u vjetrovci od jelenje kože počivala je na kopči opasača. – Što se događa?

– Ništa, ako otkopčaš taj opasač. Samo polako!

Momak na suprotnoj strani ulice nije mogao vidjeti da li je Orrin izvuкао svoj revolver, jer je stajao iza čovjeka koji je držao novine.

– Bolje da ga poslušáš, Cougar – reče čovjek s novinama u rukama. – Bit će još dana.

Cougar oprezno i polako otkopča opasač, pa ga zajedno s revolverom spusti na zemlju.

– Sada podi četiri koraka u lijevo i stani!

Orrin se nagne prema čovjeku koji je sjedio i izvuče iz korica njegov revolver, a potom i mali deringer iz džepa na prsluku.

– Presavini novine, stavi ih u džep kaputa, predi na suprotnu stranu ulice i pridruži se svom prijatelju.

Orrin pođe za njim, podigne pojas s revolverom i prebaci ga preko leđa.

– Sjednite, momci! Ovdje, na rub nogostupa. Tu će nam biti udobno.

– Što sve to znači? – upita Cougar. – Ja jedva poznajem ovog džentlmena.

– Činilo se da se dobro poznajete kad sam vas danas vidio u grmlju uz rijeku. Imao sam vas na nišanu nekoliko puta i, gospodo, bio sam u velikoj napasti.

– Zanimalo nas je kuda idete, ništa drugo – reče čovjek koji se preziva Cougar.

– Mogli ste nas pitati – mirno mu odgovori Orrin. – Nije trebalo da se skrivate u grmlju, mogli smo pomisliti da ste Siouxi.

– Bili smo znatiželjni. – Cougarove oči zlobno zasvjetlucaju. – Osobito zato što nema razloga da nastavite dalje prema Zapadu.

– Što to znači?

– Oni drugi, koji su gonili stoku, nestali. su Siouxi su ih izbrisali, a stoka se raštrkala.

– To je točno – potvrdi čovjek u crnom kaputu. – Prokrstarili smo čitav kraj. Siouxi su na njih natjerali bizone u stampedu i pojavili se tek iza toga. Vidjeli smo dva izgažena tijela i opremu što je bila razbacana posvuda. Oni su mrtvi.

X

Orrinov izražaj lica ostao je nepromijenjen.

– Izgubili ste ih – reče Cougar, zataknuvši palce za pojas. – I obitelj i stoku. Siouxi su ih zbrisali s lica zemlje. Nije ostalo ništa.

Orrin se nasmiješi. Nije mu bilo lako, ali se smiješio. Lažu li? Želio je da je tako, ali je ipak sumnjao.

– Bili su zapadno od Turtle Mountainsa, između planina i rijeke Souris, kad ih je zahvatio stampedo bizona.

– Vidjeli ste leševe? – upita Orrin.

– Nismo, jer nije preostalo ništa. Jeste li ikad vidjeli stambedo bizona? Mora da ih je bilo tri ili četiri tisuće.

– Vidjeli smo neke izgažene leševe na izrovanoj zemlji, rastrganu odjeću, razbacanu robu i razbijenu pušku. Ono što je preostalo ... toga nije bilo mnogo. ... pokupili su Indijanci. Stoka se raštrkala i nestala – odgovori Cougar, pa nastavi: – Siouxi su ih, vjerojatno, slijedili danima da bi ih zaskočili na pravom mjestu.

– A zašto ste vi mene slijedili? – upita Orrin.

– Kad sam vas vidio, upitao sam se što radite ovdje – drsko odgovori

Cougar – a kad sam saznao vaše prezime, htio sam vam ispričati što se dogodilo.

– Dobro – reče Orrin pa nastavi: Vaše revolvere ostavit ću u trgovini. Upozoravam vas: Nemojte mi stati na put! Ako vas uhvatim da me slijedite, bolje da se pripremite za borbu.

Okrenuo se i vratio do hotela, gdje su ga čekali Gavin, Mary McCann i Devnet Malrone. Orrin im ukratko ispriča što je čuo.

– Onda nećete ići na Zapad? – upita Devnet. – Ostat ćete ovdje?

– Idem na Zapad, gospodice, i mogu povesti vas i gospodu McCann, ako želite. Bit će naporno i nećemo brzo napredovati, ali možete se pridružiti.

– Ne – odgovori Devnet. – Mi idemo u Carlton. Ipak, hvala-vam. Nakon trenutka šutnje upita: – Zašto idete dalje? Izgubili ste sve.

– Nisam, gospodice Devnet. Stoka se raštrkala zbog stampera, ali nije pobijena. Skupit ću je koliko je god moguće i nastaviti put prema Zapadu. Ako je od moje braće ostalo nešto, imat će pristojan pokop.

– Ali, tamo su Indijanci! A stoka se raštrkala po velikom području.

– Znam. Kupit ću konje i naći jednog ili dva čovjeka koji će mi pomoći. Krenuli smo da bismo isporučili stoku u rudnike zlata, a tamo je i jedan Sacket kojem je potrebna pomoć.

* * *

Navečer, kad su se ukrkali na »International« koji je zaplovio nizvodno, napali su ih komarci. Nije bilo moguće večerati, pa su Devnet i Mary McCann odustale i povukle se u kabine. Isto je učinio i Orrin.

Idućeg jutra nakon zajutarka Orrin se vrati u svoju kabinu da još jednom provjeri pušku. Ubrzo će stići u Pembinau, malu pograničnu stanicu. Mora izraditi novi plan. Morat će nastaviti sam, bez braće.

TELL I TYREL MRTVI! Njegov je razum odbijao da to prihvati kao činjenicu. William Tell Sacket, njegov stariji brat, miran, postojan, uvijek tako siguran i nadasve neustrašiv. Tyrel, najmlađi brat, bio je drugačiji i možda najvještiji revolveru. Mrtvi?

Ne, to ne može prihvatiti sve dok ne nade opipljive dokaze. Ipak plan mora razraditi kao da ih nema. Mora isplanirati kako će skupiti raštrkanu stoku i isporučiti je. Bit će mu potrebna pomoć. Čini se da je Baptiste voljan poći s njim, ali on je bio samo vozač. Njemu su potrebni kauboiji ili nekoliko metisa, mješanaca, vještih svim poslovima. Samo, oni su potrebni i Rielu, zbog ustanka.

Na brodu »International« bilo je nekoliko ljudi koji bi mogli doći u obzir. Tri muškarca i jedna žena putovali su u Pembinau, a visok i mršav mladić u Fort Garry. Tu je bio i neki sredovječan čovjek dostojanstvena držanja.

– Taj čovjek Riel – reče on prezirno – što misli tko je on? Kako se usuđuje? To je okrutan divljak!

– Čuo sam da je učio za svećenika – usprotivi se mladić. – I da je u Montrealu radio za neke novine, ili tako nešto.

– Koješta! Taj čovjek je poluindijanac! To zna svatko!

– Ima samo osminu indijanske krvi – reče mladić.

– Nije važno – reče sredovječan čovjek. – Što umišlja, tko je on?

– Prema onom što sam čuo – mirno upadne Orrin – on je jednostavno odlučio sastaviti vladu tamo gdje je nema.

– Koješta! Taj čovjek je sebičnjak, i budala! Nije vrijedno da brinemo o njemu. Vojska će uskoro doći ovamo i objesiti ga. Čujete li? Objesiti!

Mladić samo pogleda Orrina i sliježe ramenima. Poslije, kad su ostali sami, Orrin će blago:

– Čovjek čvrsta uvjerenja.

– O Rielu znam malo – reče mladić – ali čitao sam neke njegove pjesme. Dobre su. Čini se da je razuman čovjek. Čujem da ste pošli na Zapad?

– Da, u Britansku Kolumbiju, ali najprije moram pronaći i skupiti stoku. I leševe moje braće, za koju kažu da su poginuli u stampedu.

– Čuo sam o tome. Žao mi je – reče mladić, letimice pogleda Orrina i upita: – Idete prema zlatnim poljima?

– Možda, ako skupim stoku.

– Smatrao bih uslugom ako biste mi dopustili da podem s vama.

– Vi? – Orrin ga pogleda. – Pođete li sa mnom, morat ćete raditi, ali za to ćete biti plaćeni. Jašit ćete, skupljati i goniti stoku, a bude li potrebno i boriti se s Indijancima.

– Vaš sam čovjek! Zvuči vrlo privlačno.

– Neće biti. To je vrlo težak posao, a postoji i velika mogućnost da izgubite glavu.

– Čuo sam da gospodica Molrone ide s vama?

– Znači, u tom grmu leži zec! Možda će se predomisliti. Nakanila je poći u Carlton i možda neće ići dalje.

Ako vas zanima ona, predložio bih vam da i vi krenete u Carlton.

Odjeknuo je zvužduk sirene. Orrin Sacket se okrene i natukne obod šešira na oči.

Približavali su se Pembini.

XI

Pembina je bilo neugledno mjesto, sastajalo od carinarnice, trgovine i nekoliko raštrkanih koliba.

Brod se trebao zadržati ovdje samo kratko vrijeme, pa Orrin Sacket nije gubio vrijeme. U stanici je naišao na Shortyja, koji ga upita:

– Još tražite ljude?

– Da – odgovori Orrin pa doda – Prilično brzo putujete.

– Jadan je konj koji nije brži od broda. Pretekao sam vas za čitav dan – odgovori Shorty, i ispije piće. – Priča se da vam radna snaga neće biti potrebna, da vam je stoka pregažena i raštrkana i da su vam braća poginula.

Orrin gurne šešir na potiljak i okrene se prema čovjeku za točionikom.

– Meni dajte pivo, Shortyju što želi.

Pričekao je na piće, ispio gutljaj i rekao:

– Nikad nisam vidio stoku koja bi bila tako raštrkana da je čovjek ne bi mogao skupiti. Što se tiče Tella i Tyrela, njih nije lako ubiti. Vidao sam ih ranjene, danima bez vode i hrane, ali uvijek su se nekako izvukli. Bez obzira na to, dali smo riječ da ćemo isporučiti stoku i ja ću je isporučiti. Imam samo jednog čovjeka, starog kočijaša Baptistea. Imamo dvojica kola natovarena hranom i opremom ali trebam još ljudi i konje. Što kažete?

– Čini se da je to pravi posao za mene – reče Shorty i istrusi piće. – Popijte svoje pivo. Znam čovjeka koji ima konje.

Dva sata poslije Orrin je imao šest novih konja.

– Možete biti sretni – reče mu Shorty. – Kupili ste najbolje konje. Međutim, šest konja nije dovoljno za dva čovjeka koji budu skupljali stoku.

– Nabavit ćemo ih još. Sada su mi potrebni ljudi.

– To će biti malo teže. Prije ste mogli naći prave kauboje. Ovi mješanci nisu baš neki kravari, ali znaju jahati i pucati a nađe se i poneki vješt lasu. Dobri su radnici.

Oglasila se brodska sirena.

– Shorty... Hoćete li me pričekati u Fort Garryju s ovim konjima?

– U to možete biti sigurni. Ali, čuvajte se! Prilike su tamo vrlo osjetljive.

* * *

Na gornjoj palubi Orrin sretne Devnet.

– Više nismo daleko, zar ne? – upita djevojka.

– Ne, blizu smo. Idete u Fort Carlton?

– Svakako.

– Gospoda McCann ide s vama?

– Mislim da ne ide. Znae, ne poznajem je dobro. Upoznale smo se na putu. Znam samo da putuje na Zapad, sve do Tihog oceana. Žao mi je zbog vaše braće, veoma žao. Bili ste bliski?

– Bilo je i neslaganja, ali ništa ozbiljno. Da, bili smo bliski. Napustio sam svoju odvjetničku kancelariju da bih im pomogao.

– Što sada namjeravate?

– Pronaći njihove leševe ako bude moguće, pokopati ih, skupiti stoku i krenuti na zapad. – Načas ušuti, onda nastavi: – Ne mogu vjerovati da su mrtvi. Obojica su bila snažna i puna života. Bili su od onih koji preživljavaju.

Ponovo ušuti, a onda će neodlučno:

– Gospodice Molrone, ja...

– Prijatelji me zovu Nettie. Izgovara se lakše nego Devnet.

– Dobro, Nettie. Što ćete učiniti ako u Carltonu ne saznate ništa o svom bratu?

– Nastavit ću prema zapadu, mislim. On mora da je negdje tamo.

– Morate znati da odatle nema redovitog prijevoza prema zapadu, samo slučajne skupine putnika. Govori se da će tamo jednog dana izgraditi željeznicu.

– Morat ću dalje... na neki način.

– Mi ne idemo putem prema Carltonu, nego onim što iz Fort Ellicea vodi prema zapadu. Slijedit ćemo korito rijeke Qu'Appelle. Ako nam se želite pridružiti... svakako, bit će naporno, spavanje na zemlji i slično...

– Mogla bih to podnijeti...

Tucet ljudi, naoružanih puškama... Orrin je vjerovao da su metisi... čekalo je u pristaništu. Dok su iskrcavali natovarena kola, jedan od njih se približi. Predstavio se kao Lepin.

– Ja sam Orrin Sacket – predstavi se Orrin.

– Čuli smo o vama – odgovori mu Lepin i pokaže na kola. – Ovo ćemo bonificirati.

Orrin ukratko objasni kuda ide, ali Lepin samo sliježe ramenima.

– Zavisi o gospodinu Louisu, on će odlučiti.

Orrina su odveli u utvrđenje, gdje je Riel imao svoju rezidenciju. Riel je ušao u sobu, u crnom kaputu, crnim hlačama i prsluku, a na nogama je imao mokasine. Oči su mu bile žive i inteligentne, čelo široko, a kosa crna.

Dok je slušao Orrina, pogledom je lutao po sobi.

– Svakako oslobodit ćemo vašu robu – reče naposljetku i kimne. Onda doda: – Čuo sam o napadu što ste ga spomenuli.

– A moja braća? Jesu li mrtvi?

– Čuli smo prilično malo. Bio je stampedo, pokušaj da se rastjera stoka kako bi je Siouxi mogli pokupiti kad im se prohtije. Bilo je borbe, što navodi na zaključak da je netko preživio stampedo. Siouxi tvrde da nisu imali gubitaka, ali jedan moj čovjek koji bijaše u njihovu logoru saznao je da Siouxi bilo gubitaka i vidio je samo jedan svježi skalp.

Louis Riel letimično pogleda Orrina.

– Morate mi dati vašu riječ da puške nećete upotrijebiti protiv mene i da hranu nećete dati onima koji sebe smatraju našim neprijateljima.

Njegove nemirne oči nastave kružiti.

– Koliko ljudi imate? – upita.

– Zasad dvojicu. Kočijaša Baptista...

Riel se nasmiješi.

– Znam ga. Dobar starac. Zar samo dvojicu?

– Nadam se da ću ih naći više.

– Tja, imat ćete problema! – Riel zatrese glavom. – Dobro, sada možete ići. Vratit će vam vaša kola. Ne želim neprilike ni sa kime. Započeo sam ovo zato što želim mir. Dolazili

su stalno novi mjerači zemlje i bojao sam se da će doći do pucnjave.

Kad je Orrin stavio ruku na kvaku, Riel progovori ponovo:

– Čekajte! Tu je neki čovjek, Amerikanac kao i vi. U zatvoru je, ali mislim da je dobar čovjek.

– U zatvoru? Zbog čega?

– Zbog tučnjave.

– Dobro. – Orrin se nasmiješi. – Razgovarat ću s njim.

– Ako ga zaposlite, smatrat ćemo slučaj završenim. Odvedite ga odavde. Četvorica mojih ljudi jedva su ga strpala iza brave.

Lepin otključa ćeliju i neki čovjek ustane sa slamarice. Bio je najmanje pet centimetara viši od Orrina, ali mršaviji. Brkovi su mu bili svinuti poput upravljača na biciklu i bio je neobrijan.

– Želite li posao? – upita ga Orrin.

– Želim izići odavde.

– Prihvatite posao, pa ćete izići. Inače, oni će zaboraviti na ključ.

– Čini se da nemam mnogo izbora – reče čovjek i zagleda se u Orrina. – Kakav je to posao?

– Skupljanje stoke koju je raspršio stampedo bizona. U kraju gdje žive Siouxi.

– K vragu! Radije ću ostati u zatvoru. Jednog me dana moraju pustiti. Nego, kako se prezivate, gospodine? Da niste, možda, Sackett, he?

– Da, ja sam Orrin Sackett.

– K vragu! Mene zovu Highpockets Haney. Čini se da su svi Sacketti na isti kalup. Služio sam vojsku s jednim Sackettom, Williamom Tellom Sackettom.

– To mi je brat.

— K vragu! Dobro, unajmili ste momka. Samo, treba mi oružje. Oduzeli su mi revolver i pušku.

— Vodite ga! — reče kršni mješanac, dodirujući prstima usnicu. — Razbio mi je usne.

— K vragu — odmah će na to Haney — pogledajte kakvu je on modricu ostavio na mom oku.

* * *

Shorty je sa šest konja čekao kod carinarnice. Kad su stigli, poveo ih je podalje od rijeke, na travnatu padinu, ispod razgranatih starih stabala.

— Tu sam već logorovao — objasni. Promatrao je Baptisteu kako se s dvoja kola uspinje uz obronak.

— Oprema baš nije bogzna kakva, ali za početak je dovoljno — zaključi zatim. — Trebamo barem još dvojicu, tako da budemo šestorica.

— Morat ćemo se osvrnuti naokolo i potražiti — reče Orrin.

Sljedeći je čovjek bio dobrovoljac. Približio se Shortyju dok je pio pivo.

— Čini se da ste jahač — reče. — I ja sam. U besparici sam i tražim posao.

Zvao se Charlie Fleming i bio je iz Arkansasa. Imao je dva vlastita konja. Znao je da će tamo kamo idu trebati još ljudi.

— Dobro — pristane Orrin. — Sutra krećemo. Najprije moramo pronaći mjesto gdje se zbio stampedo i potražiti moju braću, ili njihove leševe.

— Poslije stampeda nećete naći mnogo — odgovori mu Fleming. — Na taj način bijaše završio jedan moj prijatelj. Potpetice njegovih čizama i nekoliko dugmadi bilo je sve što smo našli. Kad nekoga pregazi nekoliko stotina bizona, ostaje malo toga.

— Pogledat ćemo — reče Haney. — Tell Sackett bijaše moj najbolji prijatelj. Bili smo zajedno u šestoj konjičkoj.

Orrin se vratio do hotela i susreo Nettie Molrone.

— Oh, gospodine Sackett! Drago mi je što vas vidim. Sutra ujutro putujem za Fort Carlton.

— Tko vas vodi?

— Idem sa skupinom u kojoj su gospoda McCann i još jedna gospoda koja putuje svom mužu, zatim šest trpera, gospodin Taylor iz kompanije Hudson Bay i Kyle Gavin.

— Želim vam sreću. I ja sutra krećem.

— Znam... hoću reći, gospodin Gavin mi je to rekao. Misli da nećete imati mnogo sreće.

— Vidjet ćemo. Nadam se da ćete naći brata i da će sve biti u redu. Ne zaboravite, bit ćemo na jugu, daleko od vas. Kad skupinom stoku, krenut ćemo na zapad i ići uz Južni Saskatchewan.

— Nije li stoka u Dakoti?

— Na granici. Trebat će nam nekoliko dana da je skupimo.

Orrin se vratio u hotelsku sobu. Dok se dotjerivao prije silaska na večeru, u glavi mu se pojavi jedna misao. Otkud je Kyle Gavin znao da i on sutra odlazi?

XII

Jutro je bilo vedro i blistavo. Vjetar je mreškao more trave što se prostirala ispred njih, a njegov zvuk nadglasavala je škripa kola kojih osovine nisu bile podmazane.

Highpocket Haney jahao je uz Orrina.

– Prihvatili ste se teškog zadatka, Sackett. Jeste li ikad skupljali stoku nakon stampeda bizona? Vjerojatno se raštrkala i nestala.

– Neće biti lako, znam.

– Veći dio vremena pretraživat ćemo teren pojedinačno, onako kako to čine Indijanci – nastavi Haney.

– Jahat ćemo po dvojica – predloži Orrin. – Trebat će manje vremena da je skupimo. Dode li do neprijava, odlučit ćete sami što vam je činiti. Bude li potrebno, borite se. Ako možete, bježite ... ali samo ako i ostali bježe. Neću da ijedan čovjek ostane sam, osim ako je mrtav.

Orrin je razmišljao. Njegov je zadatak da stoku odvede do zlatnih polja i da prihvati rizik što ga donosi to putovanje. Razmišljao je i o braći. Nije prihvaćao mogućnost da su mrtvi.

Sjetio se dana kad je Tell, gotovo još dječak, otišao u rat. Živjeli su u planinama Tennesseeja i imali rođake koji su se borili na strani Konfederacije, ali Tell je rekao: »Mama, idem u rat. Borit ću se na strani Jenkija.«

– Jenkija, sine?

– Da, mama. To je moja dužnost. Naša obitelj se borila da izgradi ovu zemlju i ja joj sada neću okrenuti leđa. To je naša zemlja, cijela ova zemlja a ne samo Jug. Mnogi momci u Tennesseeju misle tako.

Probio se nakako do Ohija i završio u Šestoj konjičkoj. Nikad nije pričao mnogo o ratnim godinama. Kad je rat završio, borio se s Indijancima a kad je napustio vojsku, pridružio se goničima stoke. Koliko je Orrinu bilo poznato, Tell se nije nikad vratio u Tennessee. Bijaše to veoma neobično, jer je kad je započeo rat, imao tamo djevojku.

Tyrel je bio najmlađi, ali već se oženio i bio vlasnik ranča dio kojeg mu je donijela žena. Stajao je bolje od većine, imao je zemlju i stoku, ali bio je dužan. A ovo ga putovanje također stajalo novca.

* * *

U daljini ugledaše plosnati plavi obris... Kornjačine planine. To zapravo nisu bile planine nego bregovita visoravan, s jezerima i lijepim livadama između drveća.

Orrin zaobide istočni dio visoravni i udari logorište blizu neke mlake, u sjeni bregova.

– Držite puške spremne! – upozori ostale. – Međutim, prije nego što pucate, provjerite vraški dobro u što ciljate. Možda je netko od naših preživio stampedo.

– Vjerojatno su se razbježali – reče Haney. – Tako bi' ja učinio. Mrtav kravar nikome ne koristi.

– Ako su se moja braća i Cap izvukli, najvjerojatnije je da su krenuli u brda. Tamo ima vode i skrovišta, a ima i sitne divljači.

– Charlie – predloži Orrin. – vi preuzmite prvu stražu. Za sat i pol probudite Shortyja. Shorty će na isti način probuditi Haneyja, a Haney mene.

– Mislite da sam prestar za stražu? – upita Baptiste.

– Vi ćete sutra paziti na logorište, pa morate rano ustati. Sada se naspavajte!

– Još nešto? – upita Fleming uzimajući pušku.

– Da, reče Orrin. – Nemojte sjediti pokraj vatre. Držite se u sjeni.

Orrin rasprostire pokrivač, pa skine čizme i pojas s revolverom. Shorty je

zaspao čim je legao, Haney također. Baptiste se neko vrijeme meškoljio, ali je naposljetku zaspao i on. Orrin je ležao mirno i neko vrijeme osluškivao. Vatra je dogorjela do crvene žari. Puška mu je bila nadohvat ruku...

Otvorio je oči istog trenutka kad je Haney dodirnuo njegovo rame.

– Tiho je – šapnu Haney – ali u zraku se osjeća neka napetost.

– Ostali spavaju?

– Da. Osim možda Francuza. Ne znam da li on ikad spava.

Orrin sjedne i navuče čizme. Dok se pridizao, zabacio je pojas s revolverom oko bokova i zatim prišao vatri nečujno poput mačke. Grančicom je razgrnuo žeravicu da bi rasplamsao vatru.

Povukavši se u sjenu, potraži svoju pušku i nasloni je na drvo, zatim navuče kožnatu vjetrovku i uputi se prema mjestu gdje su bili konji.

Zvijezde su još sjale na nebu, ali na sjeverozapadu je bilo oblačno. Pošto je obišao logor, Orrin sjedne na neku stijenu i počne razmišljati.

Nije bilo znakova da su njegova braća nastavila put prema zapadu. Poznavao ih je i znao da ih ništa ne bi moglo skrenuti s njihova puta. Ako su ih napali i ubili, saznat će to za nekoliko sati, jer »bojno polje« više nije moglo biti daleko. Ipak, ne smije gubiti vrijeme. Tražit će braću ali istodobno i skupljati stoku.

Nestrpljiv sam sa sobom, Orrin naglo ustane i počne hodati. Svakako, ovo je obiteljska stvar i ne može je izbjeći, ali već je potratio mnogo vremena, previše vremena. Postojale su stvari u životu koje su njega, Orrina Sacketta, zanimale.

Postao je odvjetnik, započeo je odvjetničku karijeru ali se pomalo bavio i politikom. Trebao je naučiti još mnogo toga i nije mogao gubiti vrijeme. Kad ovo završi, vratit će se u Kolorado i potruditi da postane čovjek kakav je želio biti. Sjetio se očevih riječi: »Na svijetu postoje dvije vrste ljudi, sine. Oni koji žele postići nešto i oni koji to postižu.« Tja, on neće biti od onih koji samo žele. Imao je sreću. Stekao je obrazovanje, iako školu nije pohađao dugo. Viših škola nije ni bilo, ali zato je bilo knjiga. Iznenada, Orrin postane oprezan. Nešto se pomaklo tamo naprijed. Povukao se još dublje u sjenu drveta i osluškivao. Nije se čulo ništa. Držao je pušku objema rukama i bio spreman opaliti.

– Bilo je tiho. i Orrin polako krene prema mjestu gdje je ležao Baptiste. Starac je sjedio i istresao čizme.

– Netko... netko dolazi – prošapće Baptiste. – I uskoro će stići.

Orrin baci nekoliko grančica na vatru. Kad se plamen rasplamsao, doda nekoliko većih komada drva. Počelo se daniti. Ostavivši Baptiste da se brine o vatri, ode do mjesta gdje su držali konje i osedla svog konja.

– Dolazi neki čovjek – reče Baptiste. – Vidite ga?

Highpockets Haney stajao je na svom pokrivaču i gledao. Orrin priđe bliže.

Dolje, u ravnici... ako se mogla tako nazvati... neki krupan čovjek kretao se poput medvjeda. Približavao se polako, spuštene glave. Na udaljenosti od oko pedeset metara zastane i pogleda ih.

– Zovu me Ox – reče. – Smijem li prići bliže?

XIII

Dok se čovjek približavao, Orrin je čekao s rukama na bokovima.

– All right! – reče Orrin. – Zovu vas Ox. Tko ste i što ste?

Ox je znao s kime se našao licem u lice. Nije poznavao tog čovjeka i nije mario, ali osjetio je da pred sobom ima suparnika i to mu je bilo drago. Bio je stvorenje kojeg je priroda stvorila zato da bi uništavao.

– Preživio sam stampedo bizona. Sve su pregazili, ljude, konje, stoku, sve... Nisam mogao ništa uraditi.

– Gdje ste bili kad se to dogodilo? – upita Orrin.

– Podalje, na boku kolone. Obilazio sam stoku u širokom luku. Bizoni su našli noću i sručili se poput... poput lavine.

– Gdje vam je konj?

– Nestao. Podivljao kad je stampedo počeo. Zbacio me i pobjegao za krdom.

– Pojedite nešto. Izgledate umorno.

Čudno bijaše to što se nije doimao umornim.

Orrin sjedne sučelice njemu, s druge strane vatre. Nešto nije bilo kako bi trebalo da bude. Ox se nije doimao ni umorno ni izgladnjelo. Još je imao revolver u koricama. Orrinov osjećaj za pravednost borio se s odbojnošću što ju je osjećao prema tom čovjeku. Mora svladati taj osjećaj, kako bi mogao pravilno prosudivati.

– Ta stoka, je li pripadala Sackettima?

– Da. Nedavno su unajmili Gilcrista i mene da gonimo stoku prema zapadu. Sada je sve nestalo,

– Što se dogodilo sa Sackettima?

– Mislim da su poginuli. Mora da su mrtvi.

Ako ste vi bili postrance, zar se nisu i oni mogli povući?

Ox zažmiri. Orrin posumnja da mu se to pitanje nije svidjelo.

– Možda, ali ja ih nisam vidio.

– Gdje ste bili poslije toga?

– Skrivao sam se od Indijanaca. Nisam ih vidio, ali mislim da su oni potakli stampedo.

Orrin je promatrao Oxa kako odlaze tanjur. Pokreti su mu bili odmjereni i savršeno je vladao sobom. U tom je čovjeku bilo mnogo toga što ga je zbunjivalo. Bio je zacijelo bistriji nego što se činilo i vjerojatno obrazovaniji.

– Dobro, momci, krećemo čim pojedete. Pretražite područje prema jugu i istoku. I držite se zajedno, dva po dva. Ja ću jahati s Flemingom. – Obrativši se Oxu, doda: – Vi pomognite Baptisteu, a sutra možete jahati s nama.

Ox htjede reći nešto, ali se predomisli. Kad se udaljio, bio je vidljivo neraspoložen.

– Nemojte otići predaleko – reče Orrin ostalima. – Ako naidete na stoku, potjerajte je u ovom smjeru. Pokušat ćemo skupiti je na onoj ravnici.

– To je ludo – usklikne Ox. – Stoka se raštrkala i nestala bestraga! – Možda – suglasi se Orrin. – Međutim, želimo biti sigurni, zar ne?

* * *

Radili su čitav dan i pronalazili sve više i više raštrkanih skupina goveda, među kojima se našlo i poneko mladunče bizona. Do zalaska sunca skupili su tri stotine goveda.

Baptiste je premjestio logor dobrih osam kilometara prema zapadu, bliže Kornjačnim planinama što su se dizale dalje prema sjeveru. Potpalio je vatru, ispržio odreske od bizonova mesa, priredio grah i ispekao kruh od kiselog tijesta. Večerali su jednostavno ali dobro.

Ox je bio razdražljiv i šutljiv. Bilo je očito da sve nije išlo onako kako je očekivao. Baptiste je bio oprezan i bdio je s puškom nadohvat ruci, jer nije imao povjerenja u Oxa.

– Na jugozapadu ima još mnogo stoke – reče Haney. – Vidio sam pedeset, šezdeset goveda u jednoj skupini i još nekoliko raštrkanih skupina. Neće biti lako. Raštrkani su na širokom području, a među njima ima dosta bizona koji bi na najmanji povod mogli ponovo izazvati stampedo.

– Treba nam pomoć – reče Orrin.
– Sutra će nam se pridružiti i Ox.
– Nisam sposoban za jahanje.
– Ako želite jesti, onda ćete raditi – odgovori Orrin. – Možete jahati sa mnom. Mislim da se nas dvojica dobro razumijemo.

Ox je šutio i sijevao očima.

– Možda bismo mogli naći nekog – javi se Shorty. – Ova zemlja nije tako pusta kako se čini. Danas sam naišao na dva traga, oba od potkovanih konja koji ne pripadaju nama.

Orrin je znao da odgada nešto što valja uraditi. Izbjegavao je mjesto stampeda i znao je zašto. Ako su Tell i Tyrel mrtvi, nije htio saznati istinu. Tako dugo dok ne vidi njihove leševe ili neki drugi dokaz da su mrtvi, može zavaravati sama sebe.

– Sutra ću pogledati njihovo posljednje logorište – reče Orrin i leti-

mice pogleda Oxa. – Pokazat ćete mi to mjesto.

Ox je šutio i pio kavu.

– Bio sam tamo – umiješa se Shorty – ali nema ničeg. Istražio sam taj kraj. Bizoni su pregazili logorište, ali mislim da u njemu tada nije bilo nikog.

– Što? – Ox se okrene, iznenađen.

– Gdje su onda...?

– Bili su sa stokom i gonili je kad je počeo stampedo. Zar niste rekli da je bilo tako? – on pogleda Oxa. – Bili ste podalje, na boku.

– Jesam – odgovori Ox načas zašuti, pa nastavi: – Bilo je tako kako sam rekao. Bili su tamo, a zatim su nestali zajedno sa stokom. Čuo sam vrisak nekog čovjeka. Ne znam tko je to bio.

– Vidjeli ste Indijance?

Ox je oklijevao.

– Pa, ne mogu reći da sam ih vidio... Čuo sam neku viku i pomislio da su Indijanci, pa sam nestao.

Noć je prošla mirno. Još prije zore Orrin i Ox bili su u sedlu i jahali prema mjestu gdje se zbio stampedo.

– Ne svidam vam se odviše, Sackett, zar ne?

– Ne, ne svidate mi se.

– Kad dode vrijeme, s užitkom ću vam razbiti glavu.

Orrin se nasmiješi.

– Ne brbljajte gluposti, čovječe! Ne možete me pobijediti i vi to znate.

– Još me nitko nije pobijedio. – Ox je bio ozbiljan. Niti neće.

– Ne zaboravite što ste sada rekli. Želim da se sjetite tih riječi kad vam dokažem da imate krivo.

Uska dolina spuštala se prema jugu. Zemlja je bila prerovana od udaraca

jurećih kopita. Orrin se osvrtao, proučavajući okolnosti. Ox je gledao na drugu stranu.

– Znae, Ox, vi ste lažac – odjednom će mirno Orrin. – Cijela je vaša priča satkana od laži, od početka do kraja. Gdje je vaš ortak?

– Izražaj Oxova lica postane ružan.

– Ne znam o čemu govorite, ali znam da ste me nazvali lašcem.

– Točno! Vi ste lažac. I ne budite lud da potegnute revolver. Brži sam i bolji strijelac od vas i bit ćete mrtvi prije nego što ga dodirnete.

Ox je bio oprezan čovjek. Vjerovao je da Orrin Sackett nije brži od njega, ali nije bio siguran. Ako nema pravo, to bi značilo smrt.

– Trenutak prije poželio sam da potegnute pa da vas ubijem – reče Orrin.

– Zašto niste, ako ste tako brz?

Orrin se nasmiješi.

– Zato što bih propustio užitak da vas istučem šakama – odgovori Orrin, držeći obje ruke na jabuci sedla.

– Znae, Ox, uvijek ste se osjećali dovoljno snažnim da preplašite ili svladate svakog tko bi vam se našao na putu. Još niste bili u prilici da ustajete pošto vas netko obori i da s očiju brišete krv kako biste mogli nastaviti borbu. Vi niste pravi borac, Ox, vi ste samo neprirodno jak čovjek koji je predugo radio kako mu se svidjelo.

Ox se nasmije.

– Možda i ne moram znati kako se valja boriti. Ja uhvatim i stisnem. Možete čuti kako pucaju kosti, Sackett. Čut ću kako pucaju i vaše.

Orrin nije odgovorio. Promatrao je okolicu.

– Gdje ste bili kad je počeo stam-pedo? – upita odjednom.

– Eno tamo. Tyrel Sackett jahao je na kraju kolone. Zato sam siguran da je mrtav.

– Kakvog je konja jahao?

– Sivca, tog je volio najviše.

Orrin je razmišljao. Ako je Tyrel jahao sivca, imao je izgleda da se izvuče jer taj konj bijaše brz poput mačke. Jašući amo-tamo preko travnate ravnice gdje su bizoni naletjeli na stoku, Orrin je pronašao nečiji leš zabijen u zemlju ali nije mogao utvrditi tko je u pitanju.

Lutajući u smjeru zapada i juga do noći su skupili još otprilike pet stotina goveda.

Te večeri Orrin reče:

– Još jedan dan, idemo dalje. Nemamo više vremena.

– Onaj mrtav čovjek... – započne Shorty. – nije li to možda neki Indijanac?

– Ne, bijelac je – reče Ox. – Nosio je čizme. Našli smo potpetice.

To mora da je jedan od njih, zaključujući Orrin. Koji?

XIV

Okolnosti su bile nejasne. Ox je ovdje, a našli smo ostatke samo jednog čovjeka, razmišljao je Orrin. Prema Oxovim riječima zajedno s kuharom Kinezom bila su sedmorica. Gdje su ostala petorica? Jedan je mogao nestati, pa čak i dvojica, ali petorica?

Orrin okrene konja i usmjeri ga natrag prema kolima. Ox ga je pratio šuteći. Tu i tamo vidjeli su manje skupine bizona i antilopa. Životinje su

mirno pasle i Orrin zaključi da u blizini nema nikog. Da se nisu sklonuli u obližnje planine? Prije nego što odem odavde, odluči Orrin, moram pročešljati okolne brežuljke.

Kad se vratio u logor i sjahao, Haney reče:

— Pretražili smo područje. Vidjeli smo tragove goveda što vode prema jugu i zaključili da su otišla s bizo-nima. Shorty i ja smo naišli na nešto što nas je začudilo. Kad smo došli u jednu udolinu, našli smo tri stotine goveda skupljenih na jednom mjestu i označenih žigom Sackettovih.

— Jeste li našli kakve tragove?

— Aha! Dva jahača, jedan od njih vrlo lagan. Svježi tragovi, kao da je stoka skupljena prije nekoliko sati.

— Niste vidjeli nikog?

— Nismo. To je čudno, jer se čini kao da je netko skupio stoku i ostavio je nama. Rekao bih da smo dosad skupili više od devet stotina goveda.

— To je priličan broj. Sutra krećemo prema sjeverozapadu. Manjka nam još oko dvije stotine goveda, ali pomirit ćemo se s tim gubitkom.

— Namjeravate li tražiti Tella i ostale?

— Nešto nije u redu, Haney. Peticica su nestala, a netko je skupio goveda. Da, nas dvojica odjahat ćemo u planinu i potražiti tragove. Ako na nademo ništa, nastavit ćemo put.

Obišavši stoku, Fleming se približio vatri i sjahao.

— Nisam vidio nikakvih tragova a i goveda su već rijetka.

— Sutra idemo dalje — reče Shorty.

Izbjegavajući Oxov pogled, Haney primijeti:

— Lijepi broj goveda. Čovjek dobije želju da se počne baviti stočarstvom.

— Fleming — Orrin se obrati goniču — vi ćete poći sa mnom i s Haneyjom. Shorty, ti ostaješ s Baptisteom uz kola. Pazi da ti puška bude pri ruci.

* * *

Sutradan krenuše jedva vidljivim puteljkom između drveća. Prolazili su šumarcima i mimoilazili mala jezera i mlake. Jahali su razdvojeno, ali su jedan drugog držali na oku i istodobno tražili tragove.

Pokraj nekog trulog debla Haney naide na mjesto gdje je trava bila zgnječena i poprskana kapljicama isušene krvi. Odmah dozove Orrina.

— Čini se da je prije nekoliko dana ovdje netko ležao, teško ranjen. Trag vodi dalje. Čini se da je pješao.

Vodeći konje, slijedili su otkriveni trag. Malo dalje Fleming je pažljivo pregledavao zemlju.

Trag je bio jedva vidljiv. Ranjenik, tko god bio, mora da je nakon dvije stotine metara pao; pokušao je ustati ali je odustao i neko vrijeme mirovao. Međutim, na travi nije bilo tragova krvi. Tragovi su pokazivali da je ranjenik ustao ponovo i nastavio hodati nešto bržim korakom.

— Mora da se osjećao bolje — primijeti Haney.

— Ili se boja da ga netko slijedi, pa se želio sakriti — nadoveže Orrin.

Neko vrijeme Orrin je pažljivo gledao okolo. Iznenada pojuri naprijed i zaustavi se kod malog humka od tri kamena. Oprezno podigne jedan, zatim i drugi kamen: na površini drugog kamena bile su poredane, usporedno, tri vlati trave.

- To je Tyrel! – reče Orrin.
- Nije mi jasno...
- Tyrel je treći sin mog oca. Da je bila samo jedna vlast, bio bi Tell.
- A dvije vlati? – upita Haney.
- To je moj znak. Taj sistem javljanja uveli smo još kao djeca. Time se mnogo uštedi na vremenu.
- Ali, to vam ne kaže ništa o tome gdje ćete ga naći?
- Ako nije mrtav, naći ću ga!
- A da nitko nije naišao i vidio taj znak?

Orrin ga mirno pogleda.

- Svaki Sackett zna da će netko krenuti u potragu. Taj sistem uveo je Tell. Kao obavijest mogu poslužiti vlati trave, zarezi u drvu, suhe grančice, čvorovi od trave... Ha! – poviče Orrin i pokaže rukom.

Pokraj neke otpale grane nalazio se oštar trobridan korad škrljevca, koji je pokazivao prema sjeverozapadu.

- Možda je to slučajnost – s nevjericom će Haney.

- Možda. Ako je tako, morat ćemo se vratiti i početi iznova.

Sad su išli brže. Haney je bio oprezan i budno motrio. Ovaj put je on otkrio znak, iako jedva vidljiv: tri zareza na kori drveta.

Haney zastane.

- Hej! Gdje je Fleming?
- Otišao je prema zapadu. Naći ćemo ga poslije.
- Ne vjerujem mu odviše – reče Haney.
- Ni ja.

Orrin naglo zastane. Tragovi trojice jahača, koji su dolazili s istoka, križali su se s tragom Tyrela Sacketta. Tri potkovana, iscrpljena konja.

- Budite oprezni! – upozori Haney Orrina i podigne pušku. – Tragovi su svježi!

Tragovi su se gubili u šikari i trebalo im je neko vrijeme dok su ih otkrili ponovo. Proučavajući zemljište ispred sebe, Orrin odjednom zastane. Ugledao je nekoliko skupina drveća, a jedna od njih rasla je među stijenama. Na tom mjestu vidio je hrpu žbunja i manjeg drveća, zatim dva veća drveta i sasvim blizu jedno manje.

- Našli smo ga – reče Orrin.

Tyrel je ležao opružen na suhom lišću. U jednoj ruci čvrsto je držao štap kojim se pomagao pri hodu. Na ramenu blizu vrata, na mjestu gdje je metak prošao kroz mišić, bilo je krvi. Desna noga bila mu je natečena i dvostruko deblja od zdrave. Hlačnica je bila rasporena, da bi se smanjio pritisak na povez oko noge koja je bila gotovo plava.

- Haney, odjašite do kola i dovedite rezervnog konja. Na povratku pazite na Fleminga. Recite momcima da se ne miču i da paze na stoku. Noćas ga nećemo micati. Konja dovedite ujutro.

Kad je Haney otišao, Orrin razgrne lišće i zapali malu vatru od graničica i kore od drveta. Plamen je bio malen i dobro skriven stablima drveća i šikarjem, tako da se nije vidio. Dim se rasplinuo među lišćem stabala i postao nevidljiv.

Načinivši ležaj od lišća, ispere ranu s vodom iz čaturice. Rana mora da je bolna, pomisli Orrin, ali nije opasna. Znao je iz iskustva da je na čistom i svježem zraku zapada opasnost od infekcije rane mala. Smjestio je Tyrela

udobno, odveo konja do malog jezera da ga napoji i ostavio ga pasti na komadiću zemlje obraslom travom, blizu skupine drveća odakle je mogao motriti i na konja i na Tyrela. Kad se počelo smrkavati, odveo je konja među šipražje da bi ga kako tako zaštitio od moskita, a sam se smjestio pokraj vatrice.

Tek sada mu pade na um da provjeri Tyrelo revolver sa šest metaka. Četiri metka bijahu ispaljena i preostala su još dva. Orrin ponovo nabije revolver i gurne ga natrag u korice.

Šuma se u tami činila tajanstvenom. Začuo je zvuk poput šapta i slabo pucketanje hrane. Orrin širom otvori oči i dohvati pušku. Nešto crno i prijetee dizalo se na otvorenom prostoru između dva stabla. Držeći prst na obaraču, podigne pušku.

Bio je sivac, Tyrelo konj.

XV

Kad je Haney prije svitanja stigao do skupine drveća, Orrin je već posjeo Tyrela na konja.

– Jesi li vidio nekog?

– Ni žive duše. Fleming je bio u logoru i čudio se što je s nama. Doveo je tri mlada goveda što ih je našao u šipražju.

– Je li otkrio neke tragove?

– Kaže da nije.

Bilo je očito da je Tyrel pretrpio manji potres mozga. Pošto se osvijestio, nije bio raspoložen za razgovor. Kad ga je Orrin pitao za Tella, samo je slijegao ramenima i odgovorio da ih je stampedo zatekao kad su bili raštrkani oko stoke i potom su se izgubili.

– Shorty će krenuti sa stokom – reče Haney. – Baptiste će doći s kolima i donijeti hranu. Vidjet ćemo ih kad izidemo iz šume.

Zaobišli su manje jezero, a kad je Tyrelov konj naglo skrenuo, on jaukne.

– Povrijeđena mu je noga – objasni Orrin. – Čini se da nije slomljena, ali je jako prignječena. Mora da je pao pod konja ili nešto slično.

Kad su izbili na otvoren prostor, ugledaše stado. Shorty je gonio stoku, a Fleming je jahao iza kola kao zaštitnica. Čim ih je Baptiste ugledao, zaustavi kola. Između vreća u kolima načinili su ležaj i na nj pažljivo položili Tyrela. Njegovu su pušku stavili pokraj njega a sivca privezali za kola.

Haney se vratio k stoci. Orrin se držao malo podalje i budno motrio okoliš, ne bi li otkrio neko micanje ili znakove života. Nije opazio ništa.

Negdje tamo vani nalazi se Tell... ili ono što je od njega ostalo. Negdje su i ostali momci koji su nestali za vrijeme stampeda. Vidio je Oxa kako jaše uz stado. Što je s njegovim ortakom? Čovjekom kojeg Orrin još nije upoznao?

S osjećajem nelagodnosti protrlja neobrijanu bradu. Svakodnevno brijanje postalo mu je navikom i nije volio biti neobrijan ma gdje se nalazio.

Bez Tella nerado će napustiti ovaj kraj, ali Tell bi institirao da nastave započetim poslom... da je ovdje. Bio gdje mu drago, ako je živ, Tell zacijelo radi ono što mora.

Kad je prošao pokraj kola, Tyrel je spavao, pa nije bilo prilike da od njega sazna nešto više... ako uopće zna nešto više, u što je sumnjao.

Pred budnim očima goniča prostirala se široka prerija. Stoka se jednoлично kretala naprijed, prema sjeverozapadu. Išli su tako čitav dan, zatim još jedan, pa još jedan. Orrin je pretpostavljao da su stigli do granice Kanade, a možda su je čak i prešli. Nije bilo oznake a on je nije ni tražio. Logorovali su pokraj malog potoka, blizu neke bare ili na nekoj livadici gdje je stoka mogla pasti. Nisu vidjeli Indijance, ali su antilope i bizoni bili uvijek na vidiku. Prerijski vuci držali su se podalje, vrebajući na životinju koja bi skrenula s puta ili odviše zao-stala.

Zbog kasnog polaska, prvog su dana prešli samo oko petnaest kilometara, ali idućih dana prelazili su na dan po dvadeset i pet kilometara.

Trećeg dana Tyrel je neko vrijeme proveo u sedlu. Navečer su se okupili oko logorske vatre.

– Došli su ravno iz prerije – pri-
čao je Tyrel. – Iznenada smo začuli
grmljavinu papaka i trenutak zatim
nagrnuli su preko uzvisine, poput
crna olujna otoka. Bili smo raštrkani.
Nije bilo ni vremena ni prilike učiniti
bilo što osim pobjeći. To smo i uči-
nili. Stoka je skrenula s puta i pridru-
žila se krdu bizona. Nitko nije mogao
učiniti ništa, čak ni stoci nije preo-
stalo drugo nego da trči jer inače bi
bila pregažena. Čuo sam jedan krik,
ali sumnjam da je to bio netko od na-
ših momaka. Ne sjećam se da se itko
nalazio tamo otkud je krik dopro.

– Pronašli smo ostatke nekog čov-
jeka – reče Orrin. – Bio je tako izga-
žen da nismo mogli raspoznati tko je
u pitanju, ali vjerojatno je bio bijelac.

– Sumnjam da je to netko od na-
ših – odgovori Tyrel. – Kad su se
bizoni pojavili, Brandy je bio na vi-
diku i ja sam mu dao znak da se
skloni s tog mjesta. Lin, naš kuhar,
bio je negdje straga, iza stoke, pa vje-
rujem da ga je stampedo mimoišao.

– Tko je pucao u tebe?

– To se dogodilo poslije. Bila su
trojica. Progonili su mene ili možda
nekog drugog od preživjelih. Neki ve-
liki bizon – nastavi Tyrel – ritnuo je
mog konja. Kad smo pali, pojurio je
oborene glave da nas proburazi rogo-
vima. Dohvatio nas je, ali je rogom
udario o sedlo i to je spasilo mog ko-
nja. Gurnuo sam revolver u njegovo
uho i opalio. Razumljivo, bizon se
prevrnuo a konj se s mukom uspravio
na noge. Čini se da se bizon zabio gla-
vom u moju nogu baš u trenutku kad
sam revolversku cijev gurnuo u nje-
govo uho. Dozvaao sam svog konja, uh-
vatio stremen i podigao se u sedlo.
Tada sam osjetio bol u nozi. Osvrnuo
sam se naokolo. Raštrkana, pregažena
stoka ležala je posvuda. Osim jastre-
bova nisam vidio nikog.

Tyrel ponovo napuni šalicu s ka-
vom i nastavi:

– Razmišljao sam i zaključio da
situaciju valja prihvatiti takvom ka-
kava jest. Našao sam se usred ničeg i
možda sam jedini preživio. Ti si bio
na parobrodu ili možda u nekim ko-
lima što su vozila prema zapadu.
Imao sam dobrog konja, pomalo uzne-
mirenog zbog prevrtanja, i sedamde-
set i pet kilograma bivoljeg mesa, s
kožom i kostima.

– Skupio sam suhi izmet bizona i
potpalio vatru. Odrezao sam komad
mesa i ispržio ga. Obavivši to, odrezao

sam još jedan komad, zavezao ga u bizonovu kožu i uzjahao. Tek sam u tom trenutku shvatio da sam u nevolji i da zamalo nisam poginuo.

– Nisi rekao ništa o ostalim ispaljenim mecima – podsjeti ga Orrin.

– Doći ću i do toga. Jahao sam dio puta, ali noga me je sve jače boljela pa sam se sklonio ispod nekog drveća, podigao ranjenu nogu i nekako kliznuo na zemlju. Napali su me odmah nakon toga. Bio sam se naslonio na drvo, a konj se udaljio pasući. Bila su trojica. Čim sam ih ugledao, znao sam što smjeraju. Bilo je sigurno da me žele ubiti, ali najprije će se hvalisati kako su strašni i opasni.

– Pogleda brata, pa nastavi:

– Znaš tu vrstu ljudi. Sretali smo ih i prije. Brbljavci. Prije nego što nešto poduzmu, moraju se dobro izbrbljati. Nisu me poznavali, znali su tek toliko da sam bio sa stokom. Stampedo su pokrenuli oni, ne Siouxi kao što smo vjerovali. Govorili su što će uraditi sada. Slušao sam ih neko vrijeme i naposljetku upitao: »Zašto ste došli ovamo, momci?« »Ubit ćemo te«, odgovorio je jedan i nacerio se. Ja sam ponovio: »Znači, ubit ćete me? Pa lijepo, čemu onda to brbljanje, do vraga«?

Srknuvši kavu, Tyrel Sackett nastavi:

– To ih je, čini se, iznenadilo. Povukao sam revolver i oborio dvojicu. Takvo brzo potezanje vjerojatno nisu nikad vidjeli. Treći je nestao bez traga.

– Nisi našao Tella?

Tyrel zašiječe glavom. Bio je očito umoran i Orrin nije više zapitkivao.

Idućeg dana Orrin je potjerao stoku prema Pipestone Creeku, nešto više prema sjeverozapadu od puta kojim su išli. Kad su se skupili oko logorske vatre, on reče:

– Očito je da su stampedo pokrenuli bijelci a ne Indijanci. Ali, tko bi učinio tako nešto? Zacijelo netko tko želi spriječiti da stoka stigne na cilj. Nisu nas uspjeli zaustaviti i vjerojatno će pokušati ponovo. Prema onome što je Tyrel rekao, dosad su izgubili barem dvojicu. Možda će ostali odustati, ali s time ne možemo računati. Imamo nekoliko rezervnih pušaka. Želim da sve budu nabijene i spremne. Svaki naš logor treba da bude malo utvrđenje.

Orrin letimice pogleda Oxa, ali ovaj je samo slušao i nije govorio ništa.

* * *

Nekoliko idućih dana činilo se da su njihove pripreme bile nepotrebne. Jutra su bila svježja i bistra, dani topliji. Svi brežuljci već su se zazeleljeli. Orrin se sjetio Nettie. Mora da je već daleko na sjeveru, na putu za Fort Carlton. Vjerojatno je više neće vidjeti. Ta ga pomisao malo rastuži, ali tu se nije moglo ništa učiniti. Njihov put vodi prema zapadu a Tell, ako je živ, pridružiti će im se putem.

Tyrelova je noga bila ukočena i bolna, ali rana na ramenu cijelila je brzo. Svakim danom jahao je sve duže i istraživao okolicu. Jednom se vratio zabrinut.

– Nešto nije u redu. Osjećam da su na pomolu neprilike.

– I Ox je zabrinut – pridoda Orrin. – Nešto mu je na umu. Vjerojatno njegov ortak, Gilorist. Bar je rekao da se tako preziva.

– Ovdje svatko može izabrati prezime koje mu se sviđa.

– Nikad ne razgovara s Flemingtonom – napomene Orrin. – Nisam ih nikada vidio zajedno.

Tog popodneva izbila je jaka ali kratkotrajna oluja. Bili su blizu Fort Qu'Appellea, ali su zaobišli utvrdu kad se oluja stišala. Dva kilometra dalje sreli su skupinu Indijanaca. Bili su prijateljski raspoloženi i zanimali se kuda vodimo stoku i da li smo vidjeli Siouxe s kojima nisu bili u prijateljstvu.

Tyrel se vratio iz izvidanja i prišao Orrinu.

– Otkrio sam tragove. Trebalo bi da ih pogledaš.

– Neprilike?

– Možda.

Tragovi su bili tri kilometra ispred kolone. Najmanje pet jahača, koji su došli s jugozapada, sreli su se sa šestoricom koji su dojahali sa sjeveroistoka. Na tom mjestu su sjahali, zapalili vatru i skuhalo kavu.

– Ukupno dvanaest – reče Tyrel.

– Otišli su zajedno prema zapadu.

Orrin kimne. Kopkao je štapom po pepelu i promatrao tragove.

– Za svaki slučaj skrenut ćemo malo sjevernije, Tye.

– Prema Fort Carltonu? – upita Tyrel?

Orrin porumeni.

– Pa, prijedlog nije loš.

XVI

Tek kad sam postao svjestan da sam živ, počeo sam se micati. Ležao sam tamo, čini se, prilično dugo, zatvorenih očiju, jer mi je mirovanje go-

dilo. Pokušao sam se pomaknuti, ali sam osjetio bolove. Boljelo me je doslovno sve.

Počeo sam razmišljati gdje se nalazim, što me to pokreće i zašto ležim na leđima umjesto da radim. Pomaknuo sam ruku i potražio revolver. Nestao opasačem. zajedno s koricama i opasačem. Međutim, kako nisam bio svezan, znači da sam među prijateljima. Otvorim oči. Tada shvatim da ležim na nosiljkama i da ih vuče indijanski konj.

Mora da sam se ponovo onesvijestio, jer kad sam sljedeći put otvorio oči, ležao sam na zemlji i čuo pucketanje vatre na kojoj se peklo meso. Po mirisima pogodim da se nalazim u indijanskom logoru.

Prišao mi je neki mladi Indijanac i rekao nešto na narječju koje nisam razumio. Pokušao sam sjesti i što mi je, teškom mukom napokon uspjelo. Iako sam imao jake bolove, znao sam da nisam slomio ništa. Neka Indijanka donijela mi je zdjelu čorbe. Zaključio sam da bolovi nisu umanjili moj apetit. Kad sam pojeo, pride mi neki stari Indijanac. Donio mi je moj opasač i revolver.

– Mnogo krava, sve nestati – reče, pokazujući rukom na razne strane.

– A ljudi? – upitam.

Sliježe ramenima i pokaže rukom. Dva metra dalje ležao je neki čovjek. Bio je Lin.

– Loše? – upitam.

– Jako loše. Jako ranjen – odgovori Indijanac i pogleda Lina. – Bijelac?

– Kinez.

Činilo se da nije znao što znači ta riječ.

Ponovo sam zaspao i probudio se u zoru, kad su mi donijeli hranu.

Krenuli smo prema sjeverozapadu. Nisam zapitkivao ništa, bio sam zadovoljan što ležim i mirujem. Nisam znao što se dogodilo, ali otkrio sam da su mi ramena ranjava i prekrivena nekim ljekovitim travama.

Idućeg dana mogao sam ustati i malo hodati. Lin je imao slomljenu nogu i Indijanci je bijahu učvrstili daščicama koje su povezali vrpčama sirove kože.

— Gdje su ostali? — upitao sam starog Indijanca kojeg su svi slušali i prema kojem su se ponašali s poštovanjem.

— Tko zna? Možda mrtvi. Nestali s vjetrom. Važno da ti ozdraviti.

Lin i ja izgubili smo svaki pojam o vremenu. Mora da smo obojica bili dugo bez svijesti, ali nismo znali kako dugo. Nisam znao što se dogodilo s mojim konjem, ni s drugim konjima. Znao sam da je stoka nestala.

Šepao sam. Glava me je strašno boljela i bio sam neraspoložen i bijesan, ali to nisam pokazivao.

— Kuda idete? — obratio sam se starom Indijancu, koji je hodao pokraj mene.

Pokazao je rukom prema sjeverozapadu. Nisam mogao saznati kuda idu jer je njegov engleski bio vrlo slab. Ipak, smjer nam je odgovarao, pa smo nastavili s njima. Osim toga, bili smo im potrebni. Mladi ratnik još nije bio sposoban za lov, a nijedan od staraca nije imao mnogo sreće u lovu. Hrana im se sastojala uglavnom od sitnije divljači i korijenja što bi ga tu i tamo ubrali. Meso koje im bijah ostavljao bilo im je kao dar s neba.

Jedne večeri, čim sam prizdravio, pošao sam u izvidanje. Prvu večer nisam imao sreće; nisam otkrio divljač koju bi vrijedilo odstrijeliti. Idućeg dana otkrio sam mladunče bizona. To je bilo tjedan dana prije nego što je Lin ustao. Do tada smo prešli najviše stotinu i pedeset kilometara. Te noći, uz vatru, prišao mi je Indijanac Mali Medvjed. S njim sam često razgovarao iako se nismo dobro razumjeli.

— Konj — reče, pokazujući rukom prema istoku. — Konj! — ponovi.

— Vidio si konja?

Kad je to potvrdio, otišao sam do svog sedla i skinuo uže.

— Pokaži mi.

Kad je počeo stampedo, naši konji su se raštrkali i bilo je moguće da je to neki od naših konja. To, međutim, nije značilo da ću ga lako uhvatiti.

Pješačili smo gotovo kilometar i pol kad Indijanac pokaže rukom. To je doista bio naš mrkalj. Pasao je mirno u sjeni jednog jablana.

I Tyrel i ja jahali smo konje zagasi-tosmjede boje koji su vjerojatno imali zajedničkog pretka. Iz te daljine nisam mogao raspoznati da li je to bio Tyrelov ili moj konj. Kad nas je stampedo zahvatio, on je bio jahao svog konja, pa sam zaključio da je ovaj moj. Krenuli smo prema njemu.

Podignuo je naglo glavu i pogledao me, ne naćulivši uši, pa dopustio da mu se približim.

Kad sam bio na oko četrdeset metara od njega, preplašeno se trgnuo, ali nije pobjegao. Zovnuh ga i on krene prema meni. Pomilovao sam ga po vratu i činilo se da mu je drago što je ponovo među ljudima.

Idućeg jutra, kad smo krenuli, bio sam u sedlu i osjećao se ponovo kao čovjek.

Podigao se vjetar, valjajući pred sobom travu. Odjahao sam naprijed, u potragu za divljači, ali naišao sam na neke tragove. Mali Medvjed ih je pažljivo proučavao, a potom pokaže u jednom smjeru.

– Tvoja stoka – reče. – I dva čovjeka.

Moglo je biti oko tridesetak goveda. I dva goniča. Krenuli smo za njima.

Našli smo ih kako se odmaraju blizu neke bare, uz vatru na kojoj se pržilo meso.

– Sjaši i sjedni – reče Cap kao da smo se tog jutra rastali. – Brandy i ja skupili smo nekoliko krava.

Bilo ih je lijepo vidjeti. Imali su šest konja, među njima i dva tuda koja su nosila neobičan žig: »Lijeni Y«.

– Čini se da baš niste premoreni – rekao sam.

– Čista sreća. Kad je počelo, bili smo daleko naprijed. Uspjelo nam je umaći jer smo imali brze konje. Jesi li vidio još nekog?

– Lin je živ. S Indijancima je.

Mali Medvjed se vratio da bi doveo svoje ljude, a mi smo se smjestili pokraj vatre i pričali o proteklim događajima.

– Preostaje nam jedino da krenemo prema sjeveru – zaključio sam – I da se nademo s Orrinom, on će imati hrane. Ako je još netko preživio, doći će na taj sastanak.

– Tako sam i ja mislio – reče Cap. – Jesi li zamijetio tragove? Nisu od Siouxa.

– Znam.

– Pitam se u što se to Logan upetljao?

Miris drva što gori bio je vrlo ugodan. Osjećao sam se dobro jer sam ponovo imao konja. Toliko sam vremena proveo na leđima divljih konja da sam se samo u sedlu osjećao kao kod kuće.

Mali Medvjed se vratio, zajedno sa svojim ljudima, pa smo svi pošli na počinak. Legli smo jedan pokraj drugog. Cap, Brandy i ja naizmjenično smo stražarili uz stoku.

– Tamo u onim brdima možda ćemo naići na Orrina i njegova kola – reče Cap. – Ako ga nešto nije spriječilo kod Kornjačinih planina, nastavit će put prema zapadu, zar ne?

– Da. Barem mislim tako.

Ipak, bio sam zabrinut. Bijasmo još daleko od rudnika, imali smo samo oko tridesetak goveda, manjkali su nam konji, a hrane ni municije nismo ni imali. Izgubili smo najveći dio opreme i prolazili kroz nepoznatu zemlju.

Naokolo su švrljali Siouxi, a bilo je i bijelih otpadnika koji su i prije napadali. Svejedno, bilo je lijepo biti ponovo s Capom. Brandy i Lin bili su novi poznanici, a Capa sam poznavao već dugo. Na Capa se uvijek moglo računati, bilo u poslu, bilo u borbi.

Stoka je omršavjela. U stampedu govedo može izgubiti i nekoliko kilograma. Put kojim smo ih gonili vodio je preko prerije, mjestimice kroz gusto šipražje i močvare. Jednom ili dva puta morali smo se zaustaviti da bismo užetom izvukli kravu koja je zaglibila u blatu. Ta područja, obrasla u šikaru, brinula su me jer nam se neopazice mogao prišuljati bilo tko.

A to se i dogodilo.

Cap iznenada podigne ruku i izvuče svoju vinčesterku. Iza skupine goveda ugledali smo trojicu jahača. Nisam znao tko su, ali bio sam uvjeren da nisu prijatelji.

XVII

Sunce je obasjavalo kraj ispred nas i trojku koja je jahala prema nama. Cap se osvrne.

— Brandy je krenuo na suprotnu stranu — reče. — Pametan momak. Lin također.

Indijanci su bili desno iza nas i šipražje ih je zaklanjalo od pogleda jahača.

— Bit će ih više — doda Cap.

— Točno — potvrdim i pogledam prema jezercu koje se pružalo desno ispred nas.

Vjerojatno će nas napasti s lijeve strane i natjerati prema jezeru, zaključim. Trojica jahača bila su odviše upadljiva.

— Zdravo, momci! Lovite li što? — upitam.

— Tražimo stoku za otkup — odgovori krupan bradonja u kaputu od jelenje kože ukrašenom plavim i crvenim kuglicama. U ruci je držao pušku i krznenu kapu.

— Žao mi je, ali ova stoka nije na prodaju.

— Dobro ćemo vam platiti.

Konj na kojem je jahao okrenuo se postrance. Vidio sam kako je jahač hitro pogledao ulijevo i natrag.

— Nije na prodaju, momci — ponovim.

Udaljio sam se od stoke, krenuo udesno, zaobišao ih i postavio se

bočno. Opazio sam da im se to nije svidjelo.

Cap se brzo premjesti malo ulijevo.

— Bolje da se maknete, momci, jer krećemo dalje — rekao sam.

— Prodajte nam stoku — ponovi krupni muškarac, pa doda: — Ili ćemo je oduzeti.

— Dobro. Brandy! — povičem, a Brandy ispusti poklič i potjera stado.

Usmjerili smo ih upravo tim putem, a stoka voli ići tamo kuda je gone. Brandy još jednom klikne, a jedan od volova jurne ravno na najbližeg jahača.

Stoka je pojurila i rastavila trojicu jahača. Dvojica se odmaknuše na jednu stranu, a onaj koji mi je bio najbliži pojaše prema meni. Pojurio sam ravno na nj. Da bi izbjegnuo sudar, potjerao je konja prema jezeru i zapao u meko tlo. Konj posrne u blatu, a jahač prekune.

Okrenuo sam konja i pojurio bočno uz stoku. Iza sebe začuh dva kratka pucnja. Osvrnem se. Lin je ležao na tlu i pucao preko oborenog stabla.

Odostrag, iza onog šipražja, pojavila su se šestorica jahača, ali Lin je bio u prednosti jer je ležao na zemlji.

Opazio sam konja kako se spotiče i pada, pa preko glave odbacuje svog jahača. Ispred drugog jahača prskalo je blato i njegov je konj naglo skrenuo u stranu, a treći metak izbio mu je pušku iz ruke. Konj pojuri. Sve se to dogodilo u nekoliko sekundi. Dvojica su se našla na zemlji, njihovi su konji otrčali u ludom trku, a stoka je jurnula. Visoki muškarac s bradom podignuo je pušku i nanišanio na mene, ali Cap je bio brži, a i moj ga je metak pogodio u ruku. Vidio sam kako je krv poprskala njegov kaput i sedlo.

Lin je već jahao uz bok stada. Skrenuli smo stoku od jezera prema otvorenom prostoru, u smjeru planina koje su se sprijeda nazirale.

Cap Rountree mi se približi.

— Skitnice — reče prezirno. — Nisu nam dorasli.

— Imali smo sreće. Idući put možda nećemo uspjeti.

Tjerajući stoku, pazili smo na sve strane. Cap je očito imao pravo. Ti ljudi bili su propalice i grubijani ali nisu bili pravi borci. S druge strane, Cap i ja smo samo u jednoj godini prošli kroz toliko bitaka koliko drugi prođu za cijela života.

— Onaj momak Brandy bit će dobar suptunik — reče Cap. — Ponio se vrlo hladnokrvno.

— Lin također.

Znali smo da borba još nije završena, pa smo gonili stoku brže nego što je trebalo.

— Kako stojiš s mecima? — upita me Cap.

— Slabo. Ako ikako bude moguće, valja izbjegavati borbu.

— Volio bih da se pojavi Orrin.

— Ili Tyrel s momcima i teretnim konjima.

Te noći udarili smo logor na niskom brežuljku, blizu maloga gaja. Stoka, iscrpljena od puta, pasla je kratko vrijeme prije poćinka.

— Jedan čovjek na stražu! — naredim. — Odmor nam je svima potreban. Držite se tla i ne pokazujte se prema obzorju.

Dok su ostali spavali, pokušao sam prebrojiti metke. Puška mi je bila nabijena, revolver također. U opasaću sam imao još devet metaka. Cap je u opasaću imao četrnaest metaka,

Brandy devet. Lin nije nosio opasać, ali možda nekoliko metaka ima u džepu. Sve u svemu, dode li do bobre, bit ćemo sretni ako preživimo.

Brežuljak smo napustili nešto prije svanuća. Naišli smo na mali potok i tjerovali stoku kroz vodu oko dva kilometra. Znao sam da ova taktika može tek neznatno zadržati progonitelje, ali među njima bilo je i žutokljunaca. Kad smo izišli iz potoka, naišli smo na tragove krda bizona i u njima sakrili vlastite tragove.

Te večeri napojili smo stoku na rijeci Qu'Appelle. Cap i ja pretražili smo okolicu ne bi li našli tragove kola, ali nismo otkrili ništa. Prešli smo rijeku i smjestili stoku na drugoj obali. Mjesto nije bilo dobro i Cap je gundao. Oko logora šunjali su se vukovi. Zbog njih, kao i zbog moskita i pješćanih muha, spavali smo slabo. Čim je svanulo, ustao sam. Bio sam neraspoložen. Hrane je bilo malo i nitko nije imao volje za razgovor.

Brandy je sjedio meni sućelice i pažljivo držao šalicu s kavom, koju smo gotovo potrošili.

— Koji je mjesec? — upita. — Izgubio sam svaki pojam o vremenu.

— Lipanj — odgovorim.

Ta me riječ nije utješila. Vrijeme je teklo, a trebalo je prijeći još dugi put. Naposljetku morat ćemo pronaći put kroz planine koje ne poznajemo. Pogled na stoku nije me obradovao. Zbog napornog puta izgubila je na težini. Danima nismo vidjeli nijednog bizona, čak ni antilopu.

— Uvijek možemo ubiti jednog vola — reče Cap.

— Možda ćemo morati učiniti to. Sutra ćemo ostati ovdje — rekoh. — Možda uhvatimo ribe za obrok.

Bilo je strahovito vruće. Pustili smo stoku neka se napase i napoji. Kad budemo krenuli dalje, vode neće biti napretek.

Cap je bio dobar ribič. On i Lin uhvatili su toliko ribe da je bilo dovoljno i za večeru i za zajutak. Začinjena s malo češnjaka, bila je vrlo ukusna.

Kad smo izjahali da pokrenemo stoku, pojaviše se naši prijatelji Indijanci.

– Dolazi bijeli čovjek – obavijesti me Mali Medvjed.

– Bijeli čovjek? Gdje je?

– Ja vidjeti. On doći sam.

Nešto me u njegovu vladanju smetalo. Činilo mi se da želi reći više ali ne zna kako.

– On jahati ovamo.

– Želiš reći da dolazi k nama?

– On doći ovamo.

Pogledali smo prema rijeci, ali nikog nismo vidjeli.

– Neka dode – rekao sam. – Mi nastavljamo put.

Prešli smo oko kilometar puta po jarkom suncu prije nego što nas je jahač sustigao. Čuli smo kako se približava.

– To je dobro – reče Cap. – Potreban nam je svaki čovjek.

– Zdravo! Nedostajali ste mi, momci!

Očekivali smo da će izgledati kao da je prošao kroz teške trenutke ali nije se činio tako. Doimao se uhranjen, kao da se hranio vrlo dobro.

Bio je Gilcrist.

– Preživjeli ste? – upita Gilcrist

– Svi – odgovorim. – Gdje ste bili?

– Dublje u unutrašnjosti. Tražio sam vas.

– Mora da je to kraj bogat hranom – reče Cap.

Gilcrist se naglo trgne. Ugledavši Capovo bezizražajno lice, okrene se prema meni.

– Vidi, izgubili ste mnogo stoke. Nema baš mnogo smisla nastaviti put s tako malim stadom.

– Govedo je govedo – odgovorim.

– Još nisam čuo da bi neki rudarski logor odbio dobro govedo.

Gilcrist htjede nešto reći, ali se predomisli. Okrene konja i uputi se prema Linu.

– Uopće nije pitao za Oxa – rekao Capu. – Čovjek bi očekivao da će ga zanimati što se dogodilo njegovom drugu.

– Možda zna – odgovori Cap. – Možda zna mnogo toga što mi ne znamo.

Neko smo vrijeme jahali šutke, a onda Cap reče:

– Ima pravo što se tiče stoke. Gonnimo vrlo malo goveda. Čak i ako im je potrebna govedina, to je premalo stado.

– Preuzeli smo obvezu da isporučimo goveda – i mi ćemo to uraditi, makar nam naposljetku ostala samo jedna životinja. Međutim, slutim da ćemo ih imati mnogo više.

– Orrin se dobro snalazi u tragovima. Znat će što se dogodilo, kao da smo mu ostavili pismenu poruku. Više bi nas moralo brinuti to što se

dogodilo na drugoj strani. Što se dogodilo Loganu? Zašto ne može pomoći sam sebi? Tko mu prijeti da će ga objesiti? Što će mu stoka?

— Čini se da je to jasno — odvrati Cap. — Ako si ne može pomoći, mora da je bolestan, ranjen ili u zatvoru. Poznavajući Logana, rekao bih da je u zatvoru.

— Možda imaš pravo, ali što će mu stoka?

— Tko bi to znao! Tamo ljudima trebaju goveda, to je nedvojbeno. Vjerojatno su lovili divljač sve dotle dok je nisu istrijebili, ili otjerali. A rudari moraju jesti.

Prolazili smo preko pješčanih planina, a vode je bilo malo. Negdje ispred nas bio je zavoj rijeke Saskatchewan. Stoka se mučno probijala kroz pijesak, a vrućina je bila nesnosna.

— Moramo naći vodu, Tell — reče Cap, brišući znoj s obrva. — Imamo premalo konja i oni su već iscrpljeni. Na takvom putu trebalo bi da svaki čovjek ima po četiri konja.

— Volio bih da ih imamo — suglasim se.

Tek pred sumrak stigismo do malog jezerca koje nije bilo slano. Dok se stoka napajala, Lin je zapalio vatru. Poslije su Brandy i Cap otjerali stoku na obližnju ravnicu. Svi su uložili mnogo truda oko stoke, čak i Gilcrist. Rekao sam mu to.

— Nisam znao da ste opazili — odgovorio je.

— Meni izbjegne malo toga.

— Imate dobre ljude, Sackett, ali nećete uspjeti. Nitko još nije sproveo stoku kroz ovo područje. Nitko ni neće.

— Ima ljudi koji se nadaju da nećemo uspjeti, čak nas nastoje i spriječiti. Reći ću vam nešto, Gilcrist. Ti nitkovi ne znaju s kime imaju posla. To nisu borci. Da smo htjeli, nijedan od njih ne bi preživio. Ježim se pri pomisli što bi se dogodilo da ta skupina propalica naleti na četu Indijanaca na ratnom pohodu.

Gilcrist sjaše. Zausti da nešto kaže, ali se predomisli. Okrenuo sam se i otišao prikupljati gorivo za vatru. Kad sam se vratio, Lin reče:

— Došao je mladi Indijanac. Kaže da nas slijede i da ih je mnogo. Indijanci nisu vidjeli ljude, ali su vidjeli prašinu. Veliku prašinu.

Momci su se vratili. Kad smo sjeli oko vatre, Gilcrist me pogleda.

— Nisam znao da ste onaj Sackett koji je služio u Šestom konjičkom. Pričalo se da ste vješt revolveru.

— Ljudi svašta pričaju.

— To nisu priče — upadne Cap i pljune u vatru. — Možete mi vjerovati, Gilcrist, da nema boljeg od njega.

— Možda niste vidjeli sve koji su dobri — odvrati Gilcrist. — Mene niste vidjeli.

— Niti neću, nadam se — suho odgovori Cap.

— Kako to mislite? — upita Gilcrist i okrene se prema Capu.

— Ne volim gledati kad ubijaju čovjeka.

— Mene neće nitko ubiti!

Cap se kratko nasmije.

— Pomogao sam pokopati dvadesetak ljudi koji su mislili to isto.

Te noći, kad su svi pošli na spavanje, Cap i ja smo ostali pokraj vatre, zabavljeni svojim mislima. Bilo je mnogo toga o čemu je valjalo razmi-

sliti. S hranom i kavom bili smo pri kraju i činilo se da nam ne preostaje drugo nego da krenemo na sjever, prema Fort Carltonu. Znao sam da će nas to zadržati ali nisam vidio drugog izlaza. Rekao sam to Capu i on se suglasio. Vjerovao sam da ćemo naići na prikladan put zapadno od Fort Carltona i da nećemo izgubiti previše vremena.

— Dakle — rekoh — skrenut ćemo prema sjeveru.

— Dobro. Želiš li da pogledam tko nas to slijedi?

— Ja ću pogledati — odgovorim, pa podem po konja. — Budi na oprezu, Cap. Bojim se da su na pomolu neprilike.

Odjahao sam prema zapadu. Našao sam put što se odvajao od potoka i vodio uz strminu. Malo zatim ugledam u daljini logorsku vatru.

Krenuo sam nizbrdo kroz šumu, držeći se puteljka što je krivudao između drveća. Jahao sam prema mjestu odakle je prijetila opasnost, gdje čovjekov život možda visi o niti, ali lagao bih kad bih rekao da me to nije privlačilo.

Povremeno sam zastajkivao i osluškivao. U nepoznatoj, divljoj zemlji čovjek ne smije jahati neoprezno. Začuo sam žuborenje vode uz riječnu obalu. Moj konj naćulio je uši. Išli smo polako naprijed. Odjednom osjetim miris dima, malo zatim i miris životinja.

Govedo! U blizini je stoka! Sudeći prema šumovima što sam ih poznavao mnogo životinja.

Tog trenutka obuzela me ugodna slutnja, ali ipak sam najprije želio pogledati logorsku vatru.

Zaobišao sam gusto grmlje i jahao pored stoke. Govorio sam tihim glasom da bih umirio životinje. Sudeći prema držanju mog konja, stoka mu nije bila nepoznata, pa sam mu pustio na volju da ide naprijed kad sam ugledao logorsku vatru.

Pokraj vatre sjedio je Tyrel.

— Sjaši, Tell! — reče mi i ne podignuvši glavu. — Nedostajao si mi.

Sjahao sam i stegnuo mu ruku.

Mi, Sacketti, ponovo smo zajedno.

XIX

— Prikupio si prilično goveda — rekoh.

— Imali smo i gubitaka. Sada imamo oko devet stotina goveda. Nešto smo izgubili u stampedu, a nekoliko smo životinja izgubili u pješčanim planinama.

— Mi imamo trideset i dva goveda. Kako stojite s hranom?

— Prilično. Stigao je Orrin s kolima. Neprilika je u tome što smo potcijenili apetite naših momaka. Upravo smo odlučili skrenuti u Fort Carlton i nabaviti još hrane.

— To mi odgovara. Već nekoliko dana čeznem za dobrom kavom, a što se tiče hrane već smo bili spremni žvakati sirovu kožu.

— Čim svane povest ćemo stoku na novi pašnjak i udariti logor. Tako će tvoji momci imati prilike da se najedu.

— Imate li municije? Plašili smo se da ćemo putem naići na neprilike.

— Imamo je dovoljno.

Topla kava mi je prijala. Sjedili smo uz vatru i uspoređivali događaje što su se dogodili svakom od nas. Raz-

mišljali smo i o mogućim razlozima zbog kojih je Logan zapao u nevolje.

— Ljudi koji žele našu kožu mora da su došli s onu stranu granice — reče Tyrel. — Čini se da je naš Logan naletio na nešto što im zadaje neprilike, ili će im zadavati.

Kad sam popio kavu, pošao sam do konja i uzjahao. Dogovorili smo se gdje ćemo se sastati i ja sam se vratio u logor. Te noći legnuo sam s osjećajem olakšanja, prvi put nakon mnogo dana. Tyrel i Orrin su živi, u blizini su i sutra ćemo se sastati s njima.

* * *

Skupili smo našu stoku u jednoj nizini, između niskih brežuljaka. Momci su se ponovo sastali. Čim su se obje skupine zaustavile, vidio sam da je Gilcrist odmah potražio Oxa i da su dulje razgovarali. Fleming je nekoliko puta projahao pokraj njih i, iako se nije zaustavljao, mislim da su s njim razmijenili nekoliko riječi.

Krenuli smo i potjerali stoku u zoru. Prvih nekoliko sati pustili smo životinjama na volju da usput pasu, a potom smo ih potjerali i gonili jednoličnim tempom. Zaustavili smo se oko podneva da bismo popili kavu i pojeli malo mesa, pa produžili. Puštali smo stoku da pase po tri sata, zatim bismo je tri sata tjerali naprijed, sve dok se ne bismo zaustavili zbog počinka.

Bio sam zabrinut. Nije bilo vjerovatno da će onaj tko je naumio zaustaviti nas odustati od namjere. Postojala je mogućnost da se idući put sukobimo s gorim ljudima. Osim toga, prema pričanju starog Baptiste, koji bijaše prošao ovuda, krajevi ispred nas bili su još divljiji i nepristupačniji. Dosad smo vidjeli vrlo malo Indija-

naća i nakon našeg susreta s Uspravnim Bikom u dalekoj Dakoti nismo imali neprilika.

Međutim Indijanci ne poznaju granice i švrljaju posvuda iako svako pleme ima područje koje smatra svojim lovištem, sve dotle dok ga ne otjera neko drugo, jače pleme.

Fort Carlton bio je udaljen nekoliko dana hoda prema sjeveru. Trebalo je da odatle krenemo prema brdima što leže prema zapadu. Morat ćemo požuriti i voditi računa o stanju u kojem se nalazila stoka.

— Budite oprezni — upozori me Baptiste. — Ovim krajem švrljaju indijanska plemena Crne Noge i Creeje, koja su zaraćena. Pokušat će oteti vam konje!

Upozorenje je bilo na mjestu, jer smo imali premalo konja. Nadali smo se da ćemo ih nabaviti u Fort Carltonu, ali Baptiste je sumnjičavo zatresao glavom.

— Tamo ima malo konja. I to slabih — reče i pogleda me. — Vi ste dobar jahač. Postoji kraj gdje ima divljih konja. Zove se Bad Hills, ali tamo ima i grizlija. Mnogo! Strahovito su opasni.

Dan za danom išli smo prema sjeveru, a dužina puta što bismo ga u jednom danu prevalili ovisila je o travi. Na nekim mjestima bilo je kiše i trava je bila visoka, a na nekim isto toliko oskudna koliko i voda. Čitavim putem pratili su nas vukovi. Pokušavali su domoći se odlutalih životinja, a nekoliko puta to im je i uspjelo. Jednog dana neki mladi vol, tražeći vodu, zaglibi u blatu. Prije nego što je njegovo prestrašeno mukanje doprlo do nas, napali su ga vukovi. Tyrel je čuo i

brzo dotrčao. Jednim je metkom pogodio vuka, koji se nalazio na ledima nesretne životinje. Drugi, pogoden u stražnji dio tijela, odjurio je divlje zavijajući. Stigli smo prekasno da bismo spasili vola i Cap ga je jednim metkom oslobodio muka.

XX

Ispili smo crnu kavu na hladnom, oštrom zraku i zatim osedlali konje. Digli smo stoku s mjesta gdje se odmarala, istjerali je na puteljak i potjerali u smjeru zvijezde Sjevernjače. Tjerali smo je jedan sat, a potom dozvolili da uzput i pase. Kasno popodne prešli smo preko duge i ravne kosine, zatim potjerali stoku preko Eagle Creeka i nastavili prema planinama Bad Hills. Nismo vidjeli divlje konje o kojima nam je Baptiste pričao da ovdje žive. Orrin se vratio i rekao da je otkrio stare tragove konjskih kopita. To je zemlja indijanskog plemena Crne Noge, dodao je.

* * *

Fort Carlotn leži oko pola kilometra udaljen od rijeke. Opasan je ogradom od drvenih stupova a na svakom uglu nalazi se po jedna utvrda. Stoku smo ostavili na ravnici nedaleko utvrđenja, pod Tyrelovim nadzorom, a Orrin i ja smo krenuli u mjesto.

U trgovini gdje su se prodavale razne stvari uspjeli smo nabaviti neke potrepštine i malo municije. Kad smo izlazili, Orrin stane kao ukopan. Neka djevojka u urednom putnom kostimu ispruženih je ruku krenula prema njemu.

– Oh, gospodine Sackett, drago mi je što vas vidim!

– Tell, dopusti da ti predstavim Devnet Molrone – reče Orrin pocrvenjevši.

– Drago mi je, gospodice.

– A ovo je gospoda Mary McCann, gospodine Sackett – reče Devnet Molrone.

– Gle, gle! Kako ste, gospodo McCann?

Sada i Mary McCann pocrveni. Iznenadena, Nettie pogleda najprije nju a potom mene. Nadao sam se da je moje lice odavalo zadovoljstvo zbog tog susreta.

– Rijetko zadovoljstvo, gospodo McCann – rekoh. – Na takvom putu čovjek susreće malo žena. Sa mnom je i jedan prijatelj koji će biti sretan da vam može stegnuti ruku, madame, ako vam to bude po volji. Mislim da već mjesecima nije vidio žene.

– Zanimljivo. Ni ja nisam vidjela muškarca. Kako se zove taj čovjek?

– Rountree. Zovemo ga Cap. Tvrdim da će ga razveseliti susret s vama.

Nettie Molrone uhvati Orrina za rukav.

– Gospodine Sackett, moj brat nije ovdje i nitko se ne sjeća da ga je vidio. Misle da je samo prošao ovuda i nastavio prema zapadu. Vi idete na zapad. Možete li nas povesti?

Orrin me pogleda, dvoumeći. Na posljetku, ja sam bio najstariji od braće i u neku ruku voda puta.

– Pa... – počeo sam nesigurno, pokušavajući naći neki izgovor.

Nisam ga našao. Razmišljao sam o tome što će reći Cap i što je navelo Mary McCann da promijeni prezime. Posljednji put sreo sam je u Meksiku.

— Gospodice — reko — naš je put dugačak i bit će vrlo naporan. To je divlja zemlja, puna Indijanaca, vukova i grizlija. Ako podete s nama, neće biti nikakvih olakšica ni prednosti. Morat ćete izdržati iste napore kao i muškarci i morat ćete pomagati. Među nama nema mjesta besposlenima.

— Mogu prihvatiti moj dio — odgovori ona i podigne bradu. — Obavit ću svoj dio posla.

— Dobro, ali bez jadikovki.

— Ne bojte se. — Pogledaj me u oči. — Mogu izdržati koliko i muškarac.

— Onda podite s nama. Ako je vaš brat živ, pronaći ćemo ga.

Kad sam izlazio, ugledam Capa i Haneyja, koji su upravo stigli.

— Cap — reko — ako ugledaš neke poznate osobe, nemoj ih osloviti imenom.

— Odavna sam naučio da ime ne čini čovjeka. Što je s onim ženama?

— Vodimo ih sa sobom.

Cap je oklijevao, držeći jednu ruku na sedlu.

Tell, obojica znamo bolje od ikog što leži pred nama.

— Znamo, Cap. Orrin se zagledao u djevojku i mislim da će ona izdržati tegobe puta.

— Kako ti kažeš. Nego, tko je osoba zbog koje brineš da je ne oslovim po imenu?

— Mary McCann. Vraški je dobra kuharica. Veći dio života bila je zaljubljena u nekog jadnoga gorštaka, koji je postao kravar i koji se skiće kud ga vjetar nosi.

— Ne poznam nikog sličnog — odgovori Cap i ude u trgovinu.

Nabavili smo suho meso i druge namirnice što su nam uzmanjkale, kao i municiju, ali ne za novac. Željeli su stoku. Kad smo otišli iz Fort Carltona, imali smo trideset goveda manje nego kad smo stigli.

Krenuli smo prema zapadu, bez Oxa i Gilcrista s kojima sam se bio sukobio i koji su ostali u Fort Carltonu. Krenuli smo putem što je vodio sjeverno od North Saskatchewan, kroz zemlju planina i topola, s mnogo malih jezera i močvara. Nismo oskudijevali na gorivu, ispod drveća nalazili smo obilje suhih grana. Čak i sada, potkraj srpnja, kraj je bio divan i pun zelenila.

Ipak smo promatrali nebo sa strepnjom jer smo znali da ovdje, u sjevernim krajevima, hladnoća dolazi brzo i da imamo malo vremena.

Udarili smo logor kod Medvedeg jezera, u kraju gdje bih mogao živjeti zauvijek. Te noći čuli smo zavijanje vukova, a lisice su se oglašavale u neposrednoj blizini stoke.

Kad je svanulo, otkrili smo da je nekoliko vukova napalo jednog vola. Životinja je bila tako teško ozlijeđena da smo je morali ustrijeliti.

Upravo smo pospremili logor kad začusmo neke krikove, a nakon toga topot konjskih kopita u galopu. Svi smo zgrabili puške, ali Baptiste je počeo divlje mahati rukama kako bi nas upozorio da ne pucamo. Bila je skupina Métisa, mješanaca Francuza i Indijanaca. Prijateljska i vesela družina zapodjenula je živahan razgovor s Baptisteom kojeg je, očigledno, poznavala.

— Idu u Fort Pitt — objasni Baptiste. — To su lovci koji se vraćaju s proslave u nekom drugom logoru.

Tyrel pokaže na njihove konje.

– Volio bih imati nekoliko takvih konja. Rijetko sam vidao tako lijepe životinje.

Baptiste im objasni Tyrelovu želju i oni pristanu, obećavši da će nam pokazati neke životinje kad stignemo u Fort Pitt. Kad su popili kavu, bacili su se u sedla i odjurili u punom trku, vičući i kličući.

– Nije dobro – reče Baptiste kad su otišli. – Rekli su mi da skupina ljudi, njih deset ili dvanaest, čeka nekog kod Jackfish Lakea.

Oko podneva Haney navrati da popije kavu.

– Otkrio sam tragove dvojice jahača koji se skrivaju. Odao ih je odsjaj sunčeve zrake na puški. Uhode nas.

– Bijelci?

– U to sam siguran. Imaju dobre konje, Tell, i dobro su naoružani.

XXI

Prolazili smo kroz ravnicu prekrivenu skupinama drveća i prešli nekoliko manjih rječica. Progonila me pomisao na stampedo.

– Ako nam rasprše stado, izgubit ćemo mnogo vremena da ponovo prikupimo životinje, Cap – rekoh. – Kako bi bilo da odeš naprijed u izviđanje i nađeš u šumi neko pogodno mjesto za logor? Takvo mjesto gdje možemo oboriti nekoliko stabala i načiniti kakvu-takvu ogradu?

– Mogu pogledati.

– Jaši oprezno! To je opaka družina. Nisu osobiti borci, ali te mogu ubiti.

Nestao je među drvećem, a mi smo nastavili polako dalje. Fleming je svoj posao obavljao dobro, ali ja mu nisam vjerovao. Činilo se da je između njega i Gilcrista postojala neka veza.

Nettie se pokazala korisnom i radila je što je bilo potrebno. Jahala je dobro. I Mary McCann je dobro jahala iako nije bila tako mlada.

Cap je pronašao prikladno mjesto za logor, livadu kraj potoka, okruženu šumom i grmljem. Napojili smo stoku i skupili je unutar logora, a pred ulaz dovukli suhe grane. Nakon toga samo Cap i ja otišli dublje u šumu i postavili nekoliko zamki i stupica, za one koji bi se željeli prišuljati logoru. Te večeri Lin nam je priredio dobru večeru jer je imao dovoljno vremena.

Sudeći prema položaju zvijezda u Velikom Medvjedu moglo je biti oko dva sata izjutra kad je Nettie dodirнула moje rame.

– Nešto se u grmlju miče – šapnu mi.

Haney, Orrin i Tyrel već su bili na nogama. Uzeo sam svoju vinčesterku i krenuo za djevojkom prema njenom konju. U tom trenutku iz grmlja dopre tresak, zatim gundanje i kletva. Netko je tiho zazvao u pomoć, ali nitko nije odgovorio. Iznenada se začu još jača lomljava i sočnija kletva.

Čekali smo dok je počelo svitati, a onda smo Haney Highpockets i ja otišli pogledati što smo uhvatili.

Došli smo do prve zamke: neki čovjek visio je naglavačke, uhvaćen za jedan nožni gležanj. Gotovo plačućim glasom molio je da ga oslobodimo.

– Po mojem mišljenju, Haney – počeo sam – sve što se uhvati u zamku nosi krzno... a kad nešto nosi krzno, valja ga oderati, zbog kože.

Držeći tog čovjeka za kraj dugačkog brka okretao sam mu glavu amo-tamo.

— Ne, ne vrijedi ga oderati — nastavim. — Ostavit ćemo ga neka visi. Možda će ga netko potražiti.

Haney je kružio oko čovjeka koji je visio i gledao ga.

— Što mislite, kako dugo može čovjek visjeti ovako?

Zabacio sam šešir na potiljak i počeo glavu.

— Tja, ovisi o tome kad ga otkrije medvjed... ili vukovi. Ako se dignu na stražnje noge...

— Hajd', ljudi, oslobodite me već jednom!

— Pa da nas opet napadneš? Ne može!

Krenuli smo šumom, do druge stupice. Bila je prazna, ali netko je bio u njoj jer je na zemlji ostao šešir. Netko je oslobodio žrtvu, jer su tragovi pokazivali da su bila dva čovjeka. Rastavili smo preostale zamke i vratili se u logor.

— Hoćemo li jednostavno zaboraviti na onog tipa? — upita me Haney.

— Nije zgodno da visi tako blizu, zar ne? Pustit ćemo ga.

Kad su mu noge dotakle zemlju, rekao sam tom čovjeku da skine čizme.

— Što?

— Skinite čizme i hlače — rekoh

— Treba nam nešto za loženje vatre.

— Ali, čekajte...

— Broji do pet — rekoh Haneyju.

— Ako ne skine, ustrijeli ga!

Skinuo je i čizme i hlače.

— Vaši prijatelji... ako ih uopće imate... otišli su u onom smjeru — obratim se čovjeku. — A sad se gu-

bite! Ako vas ponovo sretnem, objesit ću vas o najbliže drvo.

Skupili smo stoku i potjerali je prema zapadu. Nakon nekog vremena skrenuli smo prema jugu da bismo zaobišli poznate putove. Trave je bilo malo. Te večeri došla su u naš logor dva čovjeka, koji su jahali prema istoku.

Tjerate stoku dalje na zapad? — začuđeno su me upitali i dodali: — Mora da ste ludi.

— Hoćete li reći da tamo nema tržišta?

Tržišta? Dakako da ga ima, ali pitanje je kako stići i tamo. Nema putova, treba prelaziti rijeke, ima mnogo vukova i grizlija...

Visok čovjek po imenu Pearson pokaže na naša kola.

— Ubrzo ih više nećete moći koristiti. Putovi su preuski. Stavite prtljagu na teretne konje.

Sjedili smo dugo s dvojicom putnika i od njih dobili mnogo korisnih savjeta.

— Kako je tamo? — upitam — Mirno?

— Moglo bi se reći tako. Momci su ponekad bučni. Ima svađa i sličnog, povremeno i pucnjave.

— Namjeravamo prodati stoku i vratiti se — objasni im Orrin. — Obćali smo stoku čovjeku po imenu Sackett, Logan Sackett.

Dvojica putnika zurili su u nj.

— Šteta za nj, bojim se da je mrtav. Dolazite prekasno — reče Pearson.

— Što?

— Govori se da je poginuo u revolverskom dvoboju s nekim neznancima.

— Visok? — upita Orrin.

– Vaše visine, ali teži – odgovori Pearson.

– Tko ga je ubio?

– To je neka opasna banda. Njih pet ili šest. Voda im je neki Gavin.

– Gavin? – ponovim i pogledam Nettie, koja je slušala razgovor. – Kyle Gavin?

– Ne, ovaj se zove Shanty Gavin. Pokvaren i grub koliko i lukav. Shanty Gavin ubio je Logana Sacketta. Ustrije-
lio!

XXII

Logan mrtav? Nisam mogao povj-
rovati. On koji je proživio tolike su-
kobe i tučnjave, doživljavao ih još od
djetinjstva?

Sahanty Gavin? Je li u rodu s Ky-
leom Gavinom? Tko je taj Shanty i što
želi? I tko je Kyle Gavin?

Pearson i njegov drug nastavili su
dalje prema istoku, na suprotnu
stranu od zlatonosnih polja. Te noći
napustili smo naša kola. Stvari smo
složili u četiri svežnja, za četiri te-
retna konja.

Cijeli idući dan prolazili smo kroz
baruštine. Stoka je posrtala i upadala
u blato, a ni konjima nije bilo lakše.
Put, ako i kad smo ga pronašli, bio je
uzak i dozvoljavao prolaz samo jedne
životinje.

Pred zalazak sunca izbili smo na
ravnicu. Stoka se raspršila, pasući
travu koja je bila dobra, a mi smo pro-
našli prikladno mjesto za logor, uz
vrbe pokraj malog potoka. Rano u
zoru krenuli smo dalje.

Dan za danom išli smo naprijed,
prema zapadu. Do sada smo, na ovaj
ili onaj način, izgubili oko trećinu go-

veda. Svi putovi na koje smo nailazili
bili su stari i mi smo postajali sve za-
brinutiji.

– Neka me vrag odnese ako znam
gdje ćemo naći Logana, ako je uopće
živ! – rekoh.

– Onaj čovjek je rekao da je mrtav
– odvrati Fleming. – Da su ga ubili.

– Njega je teško ubiti.

– Metak ne pravi razlike među lju-
dima – reče Fleming. – Ako pogodi
u pravo mjesto...

Nettie i Mary držale su se po strani.
Znale su da je situacija teška i radile
su kako su najbolje znale da bi nam
pomogle.

– Ako je moj brat otišao dalje –
Nettie se obrati Orrinu – što mislite
gdje bi mogao biti?

Orrin sliježe ramenima.

– Ovo je već ta zemlja, a u njoj
živi malo ljudi. Ako je ovdje negdje,
ili je bio u ovom kraju, neki ljudi će
to zacijelo znati. Ljudima ovdje ništa
ne promakne.

Namirnica je bilo sve manje, a div-
ljač je bila sve rjeđa. Iznad nas, divlje
su patke letjele prema jugu. Ujutro
kad smo se probudili, bilo je i mraza.

– Ako uskoro ne ulovimo neku div-
ljač, morat ćemo žrtvovati jedno go-
veće – upozori Lin jednog dana.

Malo je toga što pravi stočar mrzi
više od ubijanja vlastite stoke. Među-
tim zemlja bizona ostala je iza nas, a
s grizlijima se nisam imao volje pet-
ljati. Osim ako oni ne potraže nas, što
je često bio slučaj. U ovim planinama
živi mnogo tih medvjeda, ali su nas
izbjegavali, ne zato što bi se plašili,
nego zato što nisu voljeli da im netko
remeti mir.

Penjali smo se čitavo vrijeme i išli sve više, više, a noći su postajale sve hladnije. Jednog jutra pride mi Tyrel.

— Tell, ono jezero prekriveno je tankim slojem leda.

Osjetio sam kako me obuzima tjeskoba. Led, a pred nama je možda još dug put. Koliko dug, to nisam znao. Prolazili smo kroz veličanstvene doline, a visoke planine postrance su se uzdizali poput zidova. Prehranjivali smo se ribom, a jedne večeri uspjelo mi je ustrijeliti tri patke. Nebo je često bilo sivo. Jedne noći, kad nije bilo oblaka, ugledali smo polarno svjetlo, veličanstvenu prirodnu pojavu. Bilo je kasno popodne. Tyrel je jahao na čelu, a ja uz bok kad je Tyrel stao kao ukopan. Puška mi se brzo našla u ruci. Vidio sam da je i Cap Rountree izvukao svoju. Međutim Tyrel nije potezao oružje. Promatrao je veliki sivi kamen što se nalazio pokraj puta. Prišli smo bliže.

— Što nije u redu, Tye? — upitao sam prije nego što sam pogledao kamen. Na kamenu su bile izgrebene riječi »Clinch-S-Dease«.

— Znači, nije mrtav — zaključio Orrin.

— Tko nije mrtav? — upita Fleming, promatrajući kamen. — Što to znači? Nije razumljivo.

— Nije, zar ne? — Mirno će Tyrel i okrene konja. — Potjeraj životinje, Charlie. Pred nama je još dug put.

Charlie Fleming se naglo okrene i ode.

Idućeg jutra Charlie Fleming je nestao.

— Zanima me kuda je otišao — reče Orrin pa doda: — Ne isplati se slijediti ga.

— Vjeruješ li da je razumio Loganovu poruku?

— Ako jest, onda je pametniji od mene — reče Shorty.

— Mi smo godinama jedan drugome ostavljali poruke — počne objašnjavati Orrin. — Riječ »Clinch S« znači Sackett iz Clinch Mountain, grana obitelji iz koje je protekao Logan. Riječ »Dease« znači da moramo krenuti prema rijeci Dease. Odatle će biti sve jasno.

Ipak sam razmišljao o tome kuda je i zašto je otišao Fleming. Je li pobjegao kako bi nekog obavijestio da dolazimo? Možda se boji Logana?

Snijeg je padao cijelu noć. Kad je svanulo, zemlja i drveće bili su pokriveni bijelim plaštem. Izišli smo iz dograđenog zaklona i Baptiste je za kratko vrijeme zapalio vatru. Bilo je ugodno slušati pucketanje vatre i udisati miris dima. Svi su bili nekako sporoji nego obično. Nettino lice bilo je ukočeno i napeto dok je sjedila ruku ispruženih prema vatri.

— Sve smo bliže kraju puta — reče Orrin. — Tako izgleda i kraj u kojem ćete naći svog brata.

— Kako može izdržati? Makar otkrio i zlato!

— Zbog zlata ljudi čine najnevjerovatnije stvari — odgovori joj Orrin. — I dobri ljudi mogu zbog zlata postati zli.

Prošli smo nekoliko kilometara, došli do nekog dubokog kanjona i počeli se spuštati uskim puteljkom što

je vodio prema rubu rijeke. Voda je tekla mnogo brže nego što nam se svidjelo, pa smo stoku natjerali da pliva koso prema struji. Uspjelo nam je prebaciti većinu životinja na drugu obalu i odatle smo krenuli putem što je vodio uzbrdo. Na čelu kolone jahao je Shorty. Kad je stigao na vrh grbine, začuli smo oštar prasak što je odjeknuo kanjonom. Vidjeli smo Shortyja kako se zanio u sedlu i pao.

Na uskom puteljku bilo je više od dvije stotine goveda i bilo ih je teško mimoći. Kad smo stigli do Shortyja, ležao je licem prema zemlji a na leđima se širila velika krvava mrlja. Okrenuo sam ga polako na leđa. Oči su mu bile širom otvorene.

— Uopće ga nisam vidio, Tell — reče. — Žao mi je.

Znao je da je teško ranjen. Dojurile su Nettie i Mary, da bi mu pomogle.

— Obavio sam svoj dio posla, Tell, zar ne? — upita Shorty, gledajući me u lice.

— Obavio si svoj posao muški, Shorty. Pregazili smo zajedno mnoge rijeke.

— Zar ne možete nešto učiniti, Tell? — zdvojno me Nettie upita.

— Ne može učiniti ništa, ma'am — odgovori joj Shorty. — Samo me ne mojte micati.

Tyrel, Orrin, djevojke i ja stajali smo oko Shortyja.

— Highpockets i ja krenuli smo u Jackson Hole. Recite mu da će morati put nastaviti bez mene, hoćete li?

— Za koji trenutak stići će i on — rekoh.

— Neka požuri. Imam sedlo koje mi više nije potrebno.

Iznad njih pojavio se Highpockets.

— Srest ćemo se negdje dalje na putu, Shorty. Prepoznat ćeš me po tome što će na mojem opasaču visjeti skalp.

Nettie odmakne pramen kose sa Shortyjeva čela. Umro je očiju uperenih u njezino lice.

— Bio je čovjek koji je volio visoravni. Pokopat ćemo ga ovdje.

— Dim! — iznenada usklikne Cap.

— Tamo dolje! Možda je neko naselje.

— Skupite stoku — rekoh. — Idemo dalje!

XXIV

Shortyja su ubili. Metak mu je prošao kroz grudi i kičmu. Ubili su ga namjerno i meni se činilo da nas žele upozoriti neka se ne približavamo. Iznenada odlučim.

— Ulogorit ćemo se ovdje! U planini!

Uveli smo stoku u slijepi odvojak uz rub šume, dovukli nekoliko debelih grana i pričvrstili ih na drveće, te tako izradili kakvu-takvu zaštitnu ogradu. Pronašli smo mjesto koje se nije moglo vidjeti iz veće udaljenosti i zapaliti vatru.

— Što namjeravaš, Tell?

— Noćas ću sići dolje i pogledati što se tamo zbiva.

Sjeli smo uz vatru da razmislimo o našem položaju. Noću bismo mogli doživjeti napad. Upozorili su nas na najgori način i znali smo da se neće ustručavati ponovo ubiti.

— Tyrel i ja ostat ćemo ovdje i paziti — reče Orrin. — Ako začuješ pucnjavu, ne brini. Obranit ćemo našu tvrđavu.

Pao je mrak i iznad planine Cassier svjetlucale su zvijezde. Pronašao sam puteljak što je vodio prema dolje, sišao tiho do vode i pregazio je na mjestu gdje se nekad uzdizalo staro utvrđenje o kojem mi je pričao Baptiste. Ravna tamna linija što se nazirala prema nebu otkrila mi je da se tu nalazi neka zgrada.

Gdje bi mogao biti Logan? Kad bih ga pronasao, on bi mi sve objasnio. Polako i vrlo oprezno, kružio sam uz rub šume.

Šator! Još jedan šator, zatim kuća sa stijenkama od šatorskog platna. Tu je bilo i neko spremište, a iza njega drvena koliba kroz pukotine koje je prodiralo svjetlo. Nedaleko od kolibe otkrio sam vrata skloništa, preko kojih je poprečno bila učvršćena greda. Greda s vanjske strane vrata?

Logan?

Možda. Sveukupno nije bilo više od pet ili šest zgrada, ostalo su bili šatori i razne dograde.

Iznenada se vrata jedne kolibe otvore i na pragu se pojavi neka žena. Nekoliko minuta stajala je mirno, a zatim zagladi pramen kose i vrati se u kuću. Vrata su ostala otvorena. Onda se neočekivano ponovo pojavi na vratima i počne tiho pjevušiti:

– Hrabar, srčan i neustrašiv...

– Mladi Brennan jahao je kroz močvaru – dovršim sam stih.

Zašutjela je, odmakla se od praga i tiho rekla:

– Prigušit ću svjetlo i ostaviti vrata otvorena.

Bio sam neodlučan. Mogla je biti stupica, ali pjesma o irskom razbojniku »Brennan u močvari« bila je omiljena Loganova pjesma. I moja.

Prešao sam brzo preko otvorenog prostora, priljubio se uza zid kolibe, provirio kroz vrat i tiho poput sjene šmugnuo unutra.

– Vi ste zacijelo William Tell? – reče djevojka koja me iznenadila ljepotom i iskrenošću svog pogleda.

– Jesam.

– Opisao mi je vas, Orrina i Tyrela. Obećao mi je da će doći netko od vas. Nisam vjerovala.

– Došli smo sva trojica, s prijateljima. S nama je i neka djevojka koja je pošla u potragu za bratom, Douglassom Malroneom.

– On je ovdje.

– OVDJE?!

– Svakako.

– A Logan?

– I on. Liječi slomljenu nogu. Mora da je već zdrava, ali on zavlači s time. Oni ne dozvoljavaju da ga netko posjeti.

– Tko su »oni«?

Djevojka uzdahne.

– Ovdje ima zlata. Mnogo zlata, kako se čini. Kad su neki od nas otkrili nalazište, podigli su kolibe i dali se na posao. Tada su naišli i drugi. Shvativši što radimo, počeli su neprimjetno kupovati svu robu u trgovini. Kad je moj otac jednog dana pošao u trgovinu po namirnice i drugu robu, nije našao više ništa. Trgovac John Fentrell poslao je čovjeka po novu robu, ali taj se više nije vratio. Ti došljaci željeli su nas natjerati da prodamo zlato i pravo na kopanje. Onda je došao Logan Sackett. Kad je vidio što se događa i da nemamo hrane, ponudio je da će nam dotjerati stado goveda. Dali smo mu novac... sve što smo imali. Vratio se bez stoke. Ispri-

čao nam je da je kupio stoku od nekog goniča, ali da su ga na povratku njegovi ljudi napustili i da je goveda dalje tjerao sam. Međutim, jednog dana stoka je krenula u stampedo i on je pri tom slomio nogu.

– Čuli smo da ga je netko želio objesiti? – upitam.

– Točno. Neki među nama mislili su da laže, da nam je uzeo novac i da želi pobjeći. Obećao nam je da će, ako mu uspije poslati poruku, nabaviti novu stoku. I to prije zime.

– Jeste li mu vjerovali?

– Napola. Za to vrijeme oni su stranci švrljali naokolo, dobro su se hranili i čekali. Čekali su da izgladnimo. Uništavali su nam stupice koje smo postavljali za divljač. Željeli su zlato, sve zlato, i pokušavali su nas prisiliti da odemo.

– Koliko vas živi ovdje?

– Osmoro, četiri muškarca, tri žene i jedan dječak.

– A njih?

– Najmanje dvanaest. Voda im je Shanty, čini se tako. Shanty Gavin. Tu su još George i Perry Stamper, zatim čovjek kojeg zovu Cougar, pa Doug Malrone...

– I on je jedan od njih?

– Da.

– Imate li štogod protiv da ostanemo u mraku?

– Što? Oh, nemam! Ako mislite na strah, ne bojim se.

– Onda ugasite svjetlo. Bit će dovoljan odraz vatre iz kamina.

– Čuli ste nešto?

– Mislim tako. Vi znate tko sam. A tko ste vi?

Malo je oklijevala, a onda me pogleda.

– Laurie Gavin.

XXV

– Gavin?

– Shanty je moj polubrat – objasni djevojka.

– A Kyle Gavin?

Pogledala me iznenađeno.

– Odakle znate za Kylea? On živi u Torontu.

– Sada je na putu ovamo... barem mislim tako.

– Kyle je moj brat. Rodeni brat.

Potegnuo sam revolver.

– Netko se približava, čini se. Bojite se? – upitam.

– Svakako, jer ih poznajem. Lažu i spremni su ubiti.

– I Shanty?

– On je najgori među njima. Upamtite: nije mi brat po krvi.

Vratio sam revolver u korice. Netko je pokucao na vrata. Pogledala me, a ja sam kimnuo.

– Da? Što želite? – upita djevojka, stojeći iza vrata.

– Otvori, Laurie. U tebe je čovjek kojeg tražimo.

Otvorila je vrata i u sobu je ušao čovjek kojeg su oslovljavali Cougar i još jedan snažan plavokos čovjek.

– Ja sam Tell Sackett – predstavio sam se.

– Budi oprezan, Shanty! – reče Cougar. – Ovaj je opasan.

– Budući da to znate, možete izbjeći neprilike.

Shanty je oklijevao. Brinulo ga je što se ne bojim. Vidjelo se da je oprezan čovjek.

– Uхватili smo vašeg brata – reče.

– Možemo ga ubiti kad nam se to god prohtje.

– Logana? On mi nije brat. Samo daljnji rođak. Međutim, Sacketta ima mnogo, Shanty. Ako jednom od njih stanete na prste, dojurit će ostali.

– Pobrinut ćemo se i za njih.

– Tamo odakle dolazim ima ih još više. Budite razumni, Shanty. Izvadite svoj ulog dok još možete i otidite odavde. Odmah!

Nasmijao se srdačno.

– Znate, Sackett, da mi se svidate. Bit će mi žao kad vas ubijem.

– Došli smo sa stokom, Shanty. Vaši ljudi to nisu uspjeli spriječiti. Mesa će biti dovoljno za cijelu zimu. Upotrijebili ste silu, ali sada kad je došlo do otvaranja karata, više nemate snage.

Vani, u planini, začu se jak poklik koji je odjeknuo kroz noć. Znao sam što znači. Momci su tjerovali stoku dolje, prema rijeci. Brzo će biti ovdje. Neki su možda već i stigli.

– Ima pravo – reče glas što sam ga poznavao. – Oprosti, Lorie, ali morao sam ući kroz prozor.

Logan! Oslanjao se na štaku, ali odjednom je odbaci i stane na obje noge.

– Uspjelo mi je skinuti onu gredu na vratima. Pokušao sam prije tjedan dana i uspio već tada, ali čekao sam dok dođu Sacketti. Znao sam da će doći. Uvijek dolaze.

Izraz Shantyjeva lica se izmijenio, a oči je širom otvorio. Znao sam da je spreman i da je opasan. Cougar je nretremice promatrao Logana, koji se smiješio.

Čuo sam kretanje stoke napolju, zatim zveckanje mamuza na pragu trgovine. Do nas dopre Orrinov glas.

– Vi, momci, možete otići pješice, na konju ili čamcem, ali svi morate otići.

Stajali smo u sobi, u tišini.

– Doug neće otići – reče Nettie.

– On je moj brat! On nije...

– On je bio jedan od najgorih – odgovori joj netko. – Neki bi ljudi uradili sve da se domognu zlata.

– Doug nije takav...

– Upleten sam i ja, seko – reče Doug. – Od početka. Postojala je mogućnost da se čovjek obogati! I to vrlo brzo! Mogao sam...

– Više ništa ne možete – prekinе ga Tyrel.

Shanty prvi razlije tišinu u sobi.

– Vrijedilo je pokušati – reče i potegne revolver.

U polumraku sobe začu se nekoliko zaglušnih prasaka, koji odjeknuše ulicom. Iza toga napolju zavlada strka, začu se jedan povik i topot konjskih kopita u trku.

U odrazu vatre iz kamina stajali su Logan i Tell Sackett. Sami. Iza njih, na rubu klupe, sjedila je Laurie Gavin smrtno uplašena.

– Tell... – reče djevojka i ustane.

– Molim vas, odvedite me odavde.

– Možemo poći lakšim putem – predloži Logan. – Tako da se spustimo niz rijeku Stikine do Wrangella i morem do Frisca.

Orrin pođe prema Nettie, koja je stajala sama.

– Pobjegao je – prošapće djevojka. Doug je pobjegao!

– Stampersi nisu pobjegli i pogledajte kako su završili – reče Tyrel.

Maloj skupini pride trgovac John Fentrell.

– Gospodine Sackett, znam da ovo nije pravi trenutak, ali vi i vaši ljudi govorite o odlasku, pa mislim da biste morali doći u moj dućan kako bismo zaključili posao.

Fentrell se doimao star i umoran. Izvadio je jednu labavo pričvršćenu dasku iz poda i izvukao nekoliko vrećica sa zlatom.

– Da su znali gdje se nalazi, odnijeli bi sve.

Zlato je ležalo na tezgi. Nije ga bilo dovoljno, ali to je bilo sve što su imali. Morat ćemo platiti dugove i ra-

điti naporno da nadoknadimo izgubljeno vrijeme.

Uzeo sam zlato, izišao na jutarnje sunce i pogledao prema riječnoj obali gdje su se ostali skupili oko čamaca.

– Gospodine Fentrell, tamo gore ostavili smo jednog momka – rekao sam i pokazao prema puteljku kojim smo došli. – Podite koji put gore i posjetite ga.

Shorty je bio dobar momak, prešao je priličan put i nadao sam se da neće ostati zaboravljen i osamljen tamo u planini.

KRAJ

U PRIPREMI:

G. F. Unger

KOLTOVI ZA BELINDU

Izašao je novi broj revije

naš strip

Ako ga nemaš, potraži ga
ODMAH!

